

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Neziskové organizace a jejich role v regionálním rozvoji

Nikol Kubíková

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nikol Kubíková

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Neziskové organizace a jejich role v regionálním rozvoji

Název anglicky

Nonprofit organizations and their role in regional development

Cíle práce

Cílem práce je objasnit význam a postavení neziskové organizace v regionálním rozvoji. Teoretická část bude zaměřena na obecné vymezení pojmů neziskové organizace, regionální rozvoj a komunitní plánování. Praktická část bude zaměřena na konkrétní oblast, kde bude zjištěno jak ovlivňují neziskové organizace regionální rozvoj a jak vypadá spolupráce mezi neziskovou organizací a městem.

Metodika

Bakalářská práce bude v teoretické části zpracovaná pomocí studia odborné literatury a dalších relevantních informačních zdrojů. Praktická část bude založena na analýze konkrétní oblasti, kde budou prozkoumána specifika spolupráce mezi městem a neziskovou organizací a její role v regionální rozvoji.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

neziskové organizace, regionální rozvoj, spolupráce, komunitní plánování, sociální služby

Doporučené zdroje informací

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace : vznik, účetnictví, daně*. Olomouc: ANAG, 2013.

ISBN 978-80-7263-825-3.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-34-5.

REKTOŘÍK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Brno:

Masarykova univerzita, 1999. Příručka (Masarykova univerzita). ISBN 80-210-2126-8.

VASKOVÁ, Vladana a Ondřej ŽEŽULA. *Komunitní plánování – věc veřejná: jak zjistit, co lidé opravdu chtějí?*

: jak zlepšit život v obci?. Praha: Jan, 2002. ISBN 80-86552-30-6.

VÍT, Petr. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2015. Manažer. ISBN

978-80-247-5477-2.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Sylvie Kobzev Kotásková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 25. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 11. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Neziskové organizace a jejich role v regionálním rozvoji" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své bakalářské práce Ing. Sylvii Kobzev Kotáskové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi pomohly k vytvoření této práce. Také bych zde chtěla poděkovat sociální pracovníci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Kláře Vinklerové Dis., vedoucí domova pro rodiče s dětmi Diakonie ČCE Mgr. Lence Vašutové a vedoucí pobočky Naděje v Litoměřicích Mgr. Petře Smetanové za jejich ochotu a trpělivost s jakou odpovídali na mé otázky při osobních rozhovorech.

Neziskové organizace a jejich role v regionálním rozvoji

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit, jaký přínos mají nestátní neziskové organizace v regionálním rozvoji. Bakalářská práce popisuje, jak spolupracuje město Litoměřice s nestátními neziskovými organizacemi z pracovní skupiny pro rodinu, děti a mládež, které jsou zapojené v procesu komunitního plánování.

Práce je rozdělena na dvě části teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje vymezení pojmů jako jsou nestátní neziskové organizace, regionální rozvoj, komunitní plánování a sociální služby. Praktická část obsahuje charakteristiku vybraného prostředí a kvalitativní šetření, které tvoří polostrukturované rozhovory s představiteli města a vybraných nestátních neziskových organizací. Pomocí analýzy dokumentů a rozhovorů je zjištěno, jakou funkci má komunitní plánování pro spolupráci města Litoměřice a vybraných nestátních neziskových organizací, jak vypadá současná spolupráce města Litoměřice s nestátními neziskovými organizacemi, a jakým způsobem by se jejich spolupráce dále zlepšit.

Klíčová slova: nestátní neziskové organizace, regionální rozvoj, spolupráce, komunitní plánování, komunitní plán, sociální služby

Non-profit organizations and their role in regional development

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to evaluate the contribution of non-governmental non-profit organizations in regional development. The bachelor thesis describes how the city of Litomerice cooperates with the non-governmental non-profit organizations from the working group for family, children and youth that are involved in the community planning process.

The thesis is divided into two parts: theoretical and practical. The theoretical part includes the definition of terms such as non-governmental non-profit organizations, regional development, community planning and social services. The practical part contains the characteristics of the selected environment and the qualitative research, which consists of semi-structured interviews with representatives of the city and selected non-governmental non-profit organizations. The analysis of documents and interviews is used to determine what function community planning has for the cooperation between the city of Litomerice and selected non-governmental non-profit organizations, what the current cooperation between the city of Litomerice and non-governmental non-profit organizations looks like, and how their cooperation could be further improved.

Keywords: non-state non-profit organization, regional development, cooperation, community planning, community plan, social services

Obsah

1 Úvod.....	11
Cíl práce a metodika.....	12
1.1 Cíl práce	12
1.2 Metodika	12
2 Teoretická východiska	14
2.1 Neziskové organizace.....	14
2.1.1 Nestátní neziskové organizace.....	15
2.2 Regionální rozvoj	16
2.3 Komunitní plánování.....	18
2.3.1 Zásady komunitního plánování sociálních služeb	19
2.3.2 Proces komunitní plánování.....	21
2.3.3 Účastníci procesu komunitního plánu.....	22
2.4 Sociální služby	23
2.4.1 Sociální služby dle zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách	24
3 Vlastní práce	26
3.1 Litoměřice	26
3.1.1 Sociodemografický přehled ORP Litoměřice.....	26
3.2 Odbor sociálních věcí a zdravotnictví.....	33
3.2.1 Oddělení sociální péče a komunitního plánování	34
3.3 Komunitní plánování v Litoměřicích	35
3.3.1 Organizační struktura komunitního plánování	35
3.3.2 Pracovní skupiny.....	36
3.3.3 Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež.....	37
3.3.4 6. Komunitní plán ORP Litoměřice	38
3.3.5 Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež v 6. Komunitním plánu	39
3.4 Vybrané NNO v rámci skupiny pro rodinu, děti a mládež	42
3.4.1 Diakonie ČCE Litoměřice	42
3.4.2 Naděje Litoměřice.....	44
3.5 Analýza rozhovorů s představiteli vybraných NNO a města Litoměřice	45
3.5.1 Komunikace NNO s městem Litoměřice.....	45
3.5.2 Spolupráce NNO s městem Litoměřice	46
3.5.3 NNO a komunitní plánování.....	48
3.5.4 Poskytování sociálních služeb	49
3.5.5 Finanční podpora NNO.....	49
3.5.6 Povědomí o komunitním plánování u široké veřejnosti	50
3.5.7 Spolupráce města Litoměřice a uživatelů sociálních služeb.....	51

4	Návrhy na zlepšení spolupráce mezi NNO a městem Litoměřice	52
4.1	Transparentnost při rozdělování dotací	52
4.2	Rozšíření povědomí o KPSS u veřejnosti	53
4.3	Zlepšení spolupráce s uživateli sociálních služeb na tvorbě KPSS.....	53
4.4	Spolupráce NNO na projektech v KPSS	54
4.5	Podpora inovačních projektů v KPSS	54
5	Závěr.....	57
6	Seznam použitých zdrojů.....	59
7	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	62
7.1	Seznam obrázků	62
7.2	Seznam tabulek.....	62
7.3	Seznam grafů.....	62
7.4	Seznam použitých zkratk.....	62
8	Přílohy	63
8.1	Seznam příloh.....	63

1 Úvod

Nestátní neziskové organizace, často označované zkratkou NNO, přinášejí do regionálního rozvoje unikátní dynamiku a flexibilitu. Jejich nezávislý charakter a závazek k veřejnému prospěchu umožňují identifikovat a řešit specifické potřeby komunity s ohledem na udržitelnost, sociální spravedlnost a participaci občanů. Jsou motorem pro nové myšlenky, inovativní projekty a posilují sociální soudržnost, což přispívá k celkovému rozvoji regionu. O činnosti, provozu, hospodaření NNO a jejich spolupráci na státní úrovni byla napsána velké množství publikací. Oproti tomu bylo velice málo napsáno o spolupráci NNO na místní úrovni zvané komunitní plánování. Jede o otevřený proces, který umožňuje širokou participaci a spolupráci mezi NNO, územní orgány státní správy i samosprávy a občanů při tvorbě a určování, jaké sociální služby a v jakém množství budou poskytovány uživatelům sociálních služeb v určité lokalitě.

Předmětem bakalářské práce bude hodnocení nestátních neziskových organizací ve vybrané lokalitě a jejich význam na rozvoj, konkrétně ORP Litoměřice. Bude cíleno na nestátní neziskové organizace, které patří do pracovní skupiny pro rodinu, děti a mládež a poskytují sociální služby pro tuto skupinu. Tyto nestátní neziskové organizace mají velký přínos pro uživatele jejich služeb. Snaží se jim pomoci v návratu do běžného života a zlepšit kvalitu jejich života. Jsou klientům oporou po celou dobu jejich cesty k běžnému životu a jejich práce končí, až ve chvíli, kdy je uživatel zcela samostatný.

Cílem bakalářské práce bude zhodnocení, jak se tyto vybrané NNO podílejí na rozvoji ORP Litoměřice. Dále bude cílem zjistit, jak se podílí veřejnost a uživatelé sociálních služeb na komunitní plánování, jak probíhá spolupráce a komunikace mezi vybranými NNO a Litoměřicemi a budou navrženy opatření na zlepšení.

K výběru této lokality se autorka rozhodla především z toho důvodu, že zde celý život žije a má tedy možnost sledovat, jak toto ORP funguje a jaké nabízí sociální služby zaměřené na rodinu, děti a mládež. Sama autorka má napojení na službu Domov pro matky s dětmi, kam chodí vypomáhat. Při zpracování bakalářské práce budou uplatněny znalosti, které autorka nabyла při studiu na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze a také osobní zkušenosti získané při pomoci v Domově pro rodiče s dětmi.

Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je objasnit význam a postavení nestátních neziskových organizací v regionálním rozvoji. Tato práce je zaměřena na nestátní neziskové organizace zabývající se pomocí rodinám a dětem v městě Litoměřice. Konkrétně se jedná o NNO Diakonie Českobratrské církve evangelické a NNO Naděje Litoměřice.

Teoretická část je zaměřena na obecné vymezení pojmů nestátní neziskové organizace, regionální rozvoj, komunitní plánování a sociální služby.

Praktická část je zaměřena na konkrétní oblast, a to obec s rozšířenou působností Litoměřice, kde bude zjištěno, jaký přínos mají vybrané nestátní neziskové organizace ze skupiny pro rodinu, děti a mládež v rámci procesu komunitního plánování pro rozvoj města. Dále pak zhodnotit, jak vypadá spolupráce mezi vybranými nestátními neziskovými organizacemi a městem Litoměřice a přednést návrhy na zlepšení spolupráce mezi NNO a městem. Ke splnění těchto cílů je nutné zanalyzovat vybrané NNO ze skupiny pro rodinu, děti a mládež, stejně tak i popsat komunitní plánování, prostřednictvím kterého spolupráce probíhá.

1.2 Metodika

Samotná práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to na část teoretickou a praktickou. Teoretická část je zpracovaná pomocí studia odborné literatury a dalších relevantních informačních zdrojů k vybranému tématu.

V praktické části porovnávám teoretické poznatky s praktickou činností ve vybrané oblasti. Praktická část je založena na analýze dokumentů a rozhovorů ve vybrané oblasti. Pro tuto oblast budou také prozkoumána specifika spolupráce mezi městem a vybranými nestátními neziskovými organizacemi a jejich role v regionálním rozvoji. Kvůli charakteru tématu, byl pro tuto práci zvolen kvalitativní výzkum. Spolupráce mezi vybranými institucemi není snadno měřitelná, proto není využito kvantitativní metody. Je nutné

zkoumaný problém sledovat a pochopit ho jako celek, prozkoumat ho do hloubky, a proto je zvoleno využití kvalitativních metod.¹

Rozhovor je jednou z významných metod kvalitativního výzkumu. Rozhovory v této práci mají podobu polostrukturovaného dotazování, které má jasně definovaný účel a vyznačuje se velkou pružností procesu získávání informací.² Velkou pozornost je nutné věnovat začátku rozhovoru. Je potřeba dotazovaného seznámit za jakým účelem se rozhovor provádí a získat souhlas o nahrávání rozhovoru.³

¹ ZICH, František. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Eupress, 2004. s. 19.

² HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 164

³ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 167

2 Teoretická východiska

2.1 Neziskové organizace

Rozvoj neziskových organizací má své kořeny ve dvou klíčových oblastech, které zásadně formovaly jejich povahu a účel. První z těchto oblastí je spojena s charitou a filantropickou motivací jednotlivců. Druhá oblast pak vychází z jednoho ze základních práv občanů, a to práva sdružovat se.

Historie neziskových organizací začíná s charitativními a filantropickými činy jednotlivců. Slovo charita znamená křesťanskou lásku, a toto principiální cítění bylo zakotveno v různých náboženských a kulturních tradicích. Před nástupem moderního státu byly charitativní organizace převážně výsledkem individuálních projevů štědrosti nebo dobročinnosti, buď ze strany jednotlivců nebo státu.

Druhým klíčovým faktorem, který formoval rozvoj neziskových organizací, je právo občanů na sdružování. Toto právo, zakotvené v základních lidských právech, umožňuje jednotlivcům spojovat síly, sdílet názory a společně prosazovat své zájmy. Sdružování občanů představuje základ demokratické společnosti a umožňuje vznik různorodých skupin a organizací s různými posláními.⁴

Ve spleťtém labyrintu české legislativy se neziskové organizace vyjímají jako jedinečný a různorodý sektor, který dosud postrádá konkrétní právní rámec. I přes absenci jednotné legislativy pro tuto oblast se ukazuje, že neziskové organizace v České republice vznikly jako výsledek dlouhodobých snah a různých právních opatření. Neziskové organizace mohou být zapojeny i do podnikatelských aktivit, jejich primárním cílem je však veřejný prospěch, to znamená, že výdělek bude využit na rozvoj poskytovaných služeb.

Termíny "nezisková organizace" a "nevýdělečná organizace" se v praxi staly synonymy pro obě skupiny organizací. Jejich existence je zakotvena v právních předpisech, i když některé, jako například zdravotnická zařízení, podléhají specifickým zákonům.

Neziskové organizace nejsou pouze právníckými subjekty; jsou to hlavně iniciativy, které vznikly s cílem sloužit společnosti nebo určité skupině lidí. Přestože harmonizace různých

⁴ HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011. s.17-18

právních předpisů a definic v tomto sektoru může být náročná, snahy o lepší regulaci a podporu pro neziskové organizace jsou nezbytné pro další rozvoj tohoto odvětví.⁵

Neziskové organizace můžeme rozdělit na státní a nestátní. Státní neziskové organizace jsou financovány z veřejných prostředků a jsou spravovány veřejnou správou.

2.1.1 Nestátní neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace (NNO) jsou právnické osoby založené za účelem uspokojování potřeb určité skupiny obyvatel či dosažení určených cílů. Hlavním účelem NNO, jak už z názvu vyplívá není dosahování zisku. Pro nestátní neziskové organizace se také často využívají označení jako „nevýdělečné“ „obecně/ veřejně prospěšné“ či „nevládní“. Všechna tato označení vystihují podstatu a charakter těchto organizací, ale právní úprava však žádná z těchto označení nevyužívá a ani je nedefinuje.

Účelem NNO tedy není dosažení zisku, to však neznamená, že by organizace nemohly dosahovat zisku. NNO mohou v mezích zákona dokonce i podnikat, ale musí to být vždy jejich vedlejší činnost. Případné zisky z vedlejší činnosti musí být výhradně využity k naplnění jejich hlavní činnosti, pro kterou byly založeny. Dalším znakem NNO kromě jejich neziskovosti je jejich nezávislost na vládě nebo státní moci obecně. NNO jsou soukromoprávní subjekty práva a jejich činnost je omezena pouze v mezích zákona, čímž se liší od neziskových organizací založených institucemi veřejného práva. Svoji činností pak NNO doplňují v činnost veřejné správy nebo v určitých oblastech dokonce zajišťují služby místo státu, a to zejména z důvodu jejich schopnosti pracovat efektivněji a adresněji než veřejná správa.⁶

Správná NNO by měla naplňovat kritéria mezinárodně uznávané definice a těmi jsou:

- **organizovanost** – organizace mají stálou strukturu;
- **soukromý charakter a nezávislost na státu** – organizace jsou odděleny od veřejné správy a nejsou jí ani řízeny;
- **nerozdělují zisk** – organizace mohou vytvářet zisk, ale nesmí ho přerozdělovat mezi vedení organizace. Zisk musí být zase použit na provoz organizace;

⁵ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-825-3.

⁶ ANNOJMK. *Nestátní neziskové organizace*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.annojmk.cz/co-jsou-nejstatni-nejziskove-organizace-nno>. [cit. 2023-07-08].

- **samospráva** – organizace mají samy kontrolu nad svými záležitostmi a nejsou kontrolovány státem ani jinými institucemi;
- **Dobrovolnost** – ve smyslu účasti dobrovolníků, kteří vykonávají neplacené práce pro organizaci nebo prostřednictvím finančních darů.⁷

2.2 Regionální rozvoj

Pro správné pochopení regionálního rozvoje je nutné pochopit pojmy region a rozvoj jednotlivě. Region může být chápán jako část jednoho státu nebo jednoho národního hospodářství oddělená formálními hranicemi a spojená s ním ekonomickými bariérami. Jiným pohledem je definice regionu jako území s definovanými prvky, kde existuje specifická funkční a související infrastruktura, a kde se prosazuje společný zájem na rozvoji a zlepšení blahobytu občanů. Pojem region může být chápán v různých kontextech podle účelu jeho užití. V České republice se obvykle používá k vymezení geografických oblastí na základě historického vývoje, zejména v rámci bývalých okresů územně správního členění státu.

Existují dvě hlavní dělení regionů: přirozená a administrativní. Přirozený region je uzavřený územní celek s dělbou funkcí mezi jádrem a zázemím. Naopak administrativní regiony jsou umělé a jsou vytvářeny pro výkon veřejné správy, ačkoli nemusí vždy odrážet skutečné procesy a vztahy v území.

Rozvoj je často užívaný a mnohoznačný pojem, znamená proces postupných změn ovlivňující podstatu dané entity. V kontextu regionálního rozvoje je se může jednat o narůstající efektivnost a účelnost využívání zdrojů s cílem přinést pozitivní změny a pohyb od původního stavu k žádoucímu stavu. Je třeba si uvědomit, že pojem rozvoj může být interpretován různými způsoby v závislosti na hodnotových postojích a kontextu jeho užití.⁸

Regionální rozvoj je klíčový aspekt moderní společnosti, lze chápat ze dvou perspektiv: praktické a akademické. V praktickém smyslu se zaměřuje na zvyšování

⁷ SALAMON, Lester. M; ANHEIER, Helmut K. *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector*. Online. Baltimor: The Johns Hopkins Center for Civil Society Studies, 1999. Dostupné z: <http://ccss.jhu.edu/wp-content/uploads/downloads/2011/08/Global-Civil-Society-I.pdf>. [cit. 2023-08-01] s. 3

⁸ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 20-22

potenciálu systematicky vymezeného území prostřednictvím prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. Tato perspektiva zdůrazňuje lepší konkurenceschopnost, vyšší životní úroveň obyvatel a péči o životní prostředí.

Naopak akademický pohled chápe regionální rozvoj jako aplikaci vědeckých disciplín, zejména ekonomie, geografie a sociologie, na systematicky vymezené území ovlivněné přírodními, ekonomickými a sociálními podmínkami. Tento přístup, často označovaný jako regionalistika nebo regionální věda, se zaměřuje na hledání příčinných zákonitostí, rozmístění ekonomických aktivit a nerovnoměrného osídlování území.

Rozdíly mezi oběma perspektivami jsou patrné v jejich přístupu k regionální politice. Praktická perspektiva uplatňuje poznatky získané z akademického výzkumu k dosažení vyššího využití a zvýšení potenciálu regionů. Zatímco akademický přístup přispívá k charakterizaci regionů, analýze jejich potenciálu a hledání nástrojů pro regionální politiku.

Regionální politika se odvíjí od ekonomických a sociálních faktorů. Ekonomické faktory zahrnují plné využití výrobních faktorů a snížení nákladů na obyvatele. Sociální faktory se zaměřují na rovnováhu v oblasti bydlení a snižování regionálních rozdílů. Veřejná politika v oblasti regionálního rozvoje se poté zaměřuje na dosažení harmonického socioekonomického rozvoje prostřednictvím různých nástrojů a intervencí.

Klíčové prvky regionálního rozvoje jsou:

- **Hospodářský růst:** Regionální rozvoj se často soustředí na podporu ekonomického růstu v regionu. To může zahrnovat podporu malých a středních podniků, rozvoj infrastruktury, a investice do vzdělávání a odborné přípravy pracovníků.
- **Sociální rozvoj:** Kromě ekonomického růstu se regionální rozvoj také zaměřuje na sociální aspekty, jako je zdraví, vzdělávání, sociální služby a kvalita života obyvatel v regionu.
- **Infrastruktura:** Investice do infrastruktury, jako jsou silnice, železnice, telekomunikační sítě, a energetická zařízení, jsou klíčovým prvkem regionálního rozvoje, protože infrastruktura hraje důležitou roli v podpoře ekonomického růstu a lepších životních podmínek.

- **Environmentální udržitelnost:** Regionální rozvoj se stále více zaměřuje na environmentální udržitelnost, což znamená, že rozvoj by měl respektovat a chránit životní prostředí regionu.
- **Spolupráce:** Regionální rozvoj často vyžaduje spolupráci mezi vládními orgány, soukromým sektorem, neziskovými organizacemi a místními obyvateli. Společná snaha všech zúčastněných stran může posílit úspěch regionálního rozvoje.

Regionální rozvoj může být řízen a podporován vládními programy, regionálními agenturami a dalšími institucemi, které se snaží dosáhnout udržitelného rozvoje v daném území. Cílem je vytvořit silné a prosperující regiony, které přispívají k celkovému rozvoji země.

Tradiční a moderní přístupy k regionální politice mají rozdíly v zaměření. Tradiční přístup se soustřeďuje na snižování regionálních rozdílů a meziregionální přerozdělování, zatímco moderní přístup se zaměřuje na inovace, mobilizaci vnitřních zdrojů a podporu malých a středních firem.⁹

2.3 Komunitní plánování

Komunitní plánování je metoda, díky které lze plánovat sociální služby na úrovni měst a krajů. Sociální služby se plánují tak aby odpovídali místním specifikům a potřebám jednotlivým občanů. Jeho cílem je posilovat sociální soudržnost komunity, podporovat sociální začleňování a předcházet sociálnímu vyloučení jednotlivců i skupin. Komunitní plánování je pro obce velice přínosné. Snaží se zapojovat všechny účastníky systému sociálních služeb (zadavatel, poskytovatel, uživatel) a tím zvyšuje podíl občanů, kteří se podílí na rozhodovacím procesu a můžou tak rozhodovat o způsobu zajištění sociálních služeb. Dále podporuje komunikaci a spolupráci mezi účastníky systému sociálních služeb, zlepšuje efektivitu investovaných finančních prostředků, protože díky plánování vynaloží peníze pouze na služby, které jsou lokálně potřebné a zvyšuje kvalitu a dostupnost nabízených sociálních služeb a rozšiřuje jejich nabídku v reakci na potřeby občanů.¹⁰

⁹ WOKOUN, René. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde, 2008. s.11-13

¹⁰ VASKOVÁ, Vladana a ŽEŽULA, Ondřej. *Komunitní plánování – věc veřejná: jak zjistit, co lidé opravdu chtějí?: jak zlepšit život v obci?* Praha: Jan, 2002. s. 4-5

Proces komunitního plánování vždy vychází ze zdrojů a charakteristik daného místa, to znamená, že jeho podoba je vždy originální. Jisté podobnosti však můžeme nalézt. Jsou to zásady a principy, které jsou při komunitním plánování respektovány a které tvoří základ pro všechny aktivity bez ohledu na místo, kde jsou realizovány. Míra jejich naplňování je rozhodující pro kvalitu procesu komunitního plánování.

2.3.1 Zásady komunitního plánování sociálních služeb

Zásada partnerství a spolupráce

Partnerství vychází z potřeb a cílů všech účastníků, které jsou stejně důležité. Uplatňovat tuto zásadu znamená hledat koho by obec mohla oslovit a přizvat ke společné práci. Jako své partnery si obec vybírá subjekty, které se určitou problematikou zabývají. Poté co najde vhodné partnery ke spolupráci mohou začít řešit určitý problém. Partnerstvím se získá udržitelnost a zvyšuje se pravděpodobnost kladného přijetí ze strany veřejnosti. Udržitelné může být partnerství, které respektuje reálné potenciály jednotlivců i organizací a míru zapojení podle jejich možností. Obdobný efekt nastává v případě společenského přijetí. Jednotliví partneři tak mohou předávat reference svým cílovým skupinám. Rozšiřují tak okruh veřejnosti, která může projekt podpořit.

Zásada zapojování místního společenství

Zapojovat lidi, kteří v obci žijí, znamená především s nimi komunikovat. Promyšlená a plánovaná komunikační kampaň může významně podpořit dosažení stanovených cílů. Předpokladem dobré komunikace s veřejností je dobrá komunikace uvnitř týmu realizátorů komunitního plánování. Nerovný přístup k informacím v týmu může přinést velké zklamání a ztrátu partnerství. Nezbytné je zajistit porozumění problému a sdílení společné představy o podobě sociálních služeb. Také je velmi užitečné vytvořit v týmu takové prostředí, kdy lze otevřeně vyjádřit pochybnost, nebo přiznat, že něčemu nerozumím.

Cílem komunikace s veřejností je zajistit transparentnost a zřetelnost aktivit a získání její dostatečné důvěry, aby byla ochotna sdělit svůj názor a poskytovat zpětnou vazbu. Obec informuje o tom, čeho chce dosáhnout, informuje také o způsobu, jakým má být cílů dosaženo, kdo se bude podílet a jak. Také pro vnější komunikaci je nezbytné mít zpracován plán komunikace s veřejností a stanovit odpovědnost za jeho realizaci. Komunikace s veřejností se nesmí zužovat pouze na zajištění předávání informací. Pouhé předávání informací nestačí, veřejnost je potřeba do procesu komunitního plánování sociálních služeb zapojit. K tomu je možné využít např. plánovací fórum, ankety, minireferendum, konference

o představě budoucnosti apod. Pokud zajistíme, aby se veřejnost procesu plánování sociálních služeb přímo účastnila, zvýšíme tak pravděpodobnost, že veřejnost pozitivně přijme konečná rozhodnutí.

Zásada potřeb, priorit a směrů rozvoje

Potřeby, priority a směry rozvoje musí být stanoveny lidmi, kteří v obci žijí. Rozvoj tedy určuje obec, poskytovatelé sociálních služeb, uživatelé sociálních služeb a občané obce. Priority rozvoje jsou také otázkou zdrojů, které budou pro dosahování stanovených cílů k dispozici, což je více než cokoli jiného kompetence všech, kdo jsou do plánování a zajišťování sociálních služeb zapojeni. V neposlední řadě nelze očekávat, že se najdou zcela totožné potřeby u stejných cílových skupin ve dvou rozdílných obcích, obdobně nelze očekávat, že řešení obdobných problémů bude probíhat na dvou podobných místech stejně. Komunitní plánování sociálních služeb umožňuje reagovat na typické a neopakovatelné místní podmínky rozmanitým způsobem.

Zásada průběhu zpracování komunitního plánu

Průběh zpracování je stejně důležitý jako jeho výstupy. Důležité pro obec je soustředit se na proces plánování a hledat způsoby, jak nejlépe reagovat na potřeby všech zúčastněných. Komunitní plánování je stále se opakující proces, při kterém jsou zjišťovány potřeby a zdroje a hledána taková řešení, která nejlépe odpovídají místním podmínkám a potřebám lidí. Nejdůležitější tedy není zpracovat komunitní plán, ale realizovat proces takovým způsobem, aby bylo možné zachovat jeho kontinuitu. Záruka kontinuity plánování umožňuje postupné zlepšování situace a to, čemu se nemůže obec věnovat nyní, bude řešeno "v druhém kole". Zpracovaný komunitní plán sociálních služeb je pouze jedním z milníků plánovacího procesu.

Zásada kompromisu přání a možností

Komunitní plánování není všemocné, aby dokázalo okamžitě splnit všechna přání a očekávání. Není ani nástrojem k prosazování potřeb a přání některé ze zúčastněných stran. Komunitní plánování sociálních služeb znamená dialog a spolupráci, jejichž pomocí se můžou objevit nové, netušené zdroje k uspokojení zjištěných potřeb. Plánování může přinést i konfliktní situace. Čím více partnerů se nám podaří do plánování zapojit, tím více můžeme

konflikty očekávat. Konflikt dává příležitost k nalezení řešení a komunitní plánování již ze své podstaty jeho nalezení podporuje.¹¹

2.3.2 Proces komunitní plánování

Proces komunitního plánování můžeme rozdělit na čtyři fáze. První fází je analýza potřeb a demografická analýza. V této fázi by se mělo zjistit, jaké jsou demografické údaje území a jaké jsou potřeby v místní komunitě, protože tím může zaručit objektivnost potřeb.¹² Často využívanou metodou pro zjištění těchto potřeb je SWOT analýza. SWOT analýza je analýza organizací, města či regionu, která se soustřeďuje na popis území z hlediska čtyř charakteristik (přednosti, nedostatky, příležitosti, hrozby).¹³

Druhou fází je již samotné plánování. Při plánování jde především o to, aby realizátoři procesu dokázali správně formulovat cíle procesu, odhadnout časové, finanční a personální náročnost celého plánování a zvolit vhodnou metodu pro realizaci komunitního plánování. Všechna tato témata jsou obsažena v každém dobrém komunitním plánu. Komunitní plán je důležitý nejen pro úspěšnou realizaci projektů, ale také pro vnější prezentaci (pro občany, novináře, možné finanční dárce).¹⁴

Třetí fází je realizace plánu, u které je velice důležitá komunikace uvnitř realizačních týmů, tak i navenek mezi realizačními týmy a občany. V této fázi je často využívána metoda skupinového vyjednávání. Zvláštní pozornost je nutné věnovat i vztahům s veřejností, protože dobré vztahy napomáhají k aktivnější participaci na plánování. Důležitá je i propagace plánu, která může zajistit další finanční prostředky pro realizaci projektů.

Poslední čtvrtou fází je vyhodnocování. Vyhodnocování je komplexní proces shrnující hodnocení komunitního plánu od cílových skupin, které přidá další hodnoty ke zkoumanému jevu. Vyhodnocování je také nutnou podmínkou pro další pokračování komunitního plánu. Jako metody hodnocení jsou využívány metody, jako revize záznamů

¹¹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Komunitní plánování*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/hlavni-zasady-a-principy-komunitniho-planovani-socialnich-sluzeb>. [cit. 2023-06-12].

¹² PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2007. s. 80

¹³ REKTOŘÍK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s.12

¹⁴ MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s. 262-263

organizace, průzkum mínění a dotazníky, návštěvy u poskytovatele sociálních služeb a diskuse tzv. focus groups.¹⁵

2.3.3 Účastníci procesu komunitního plánu

Zadavatel sociálních služeb

Je odpovědný za zajištění sociálních služeb na příslušném území. Zadavateli jsou především obce a kraje, které tedy prostřednictvím zastupitelů nesou odpovědnost za kvalitu a dostupnost sociálních služeb

Poskytovatel sociálních služeb

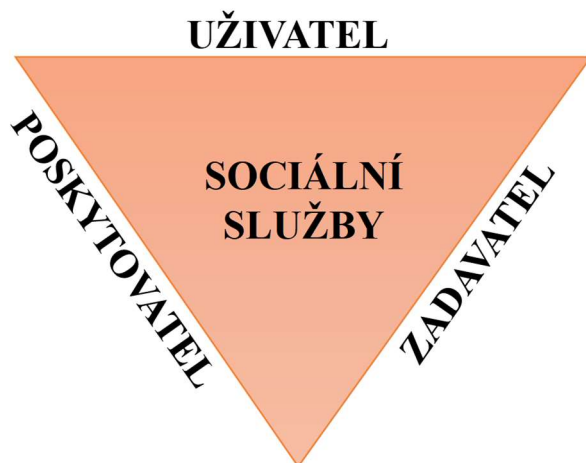
Jedná se o subjekt, který poskytuje sociální služby dle zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Uživatel sociálních služeb

Jedinci, kteří se potýkají s problémy vycházejícími z jejich nepříznivé sociální situace anebo jsou odkázáni na pomoc druhých. např. jde o tělesně i mentálně postižené, osoby bez přístřeší, seniory i rodiny, které se nacházejí v tíživé situaci.

Tyto tři skupiny společně tvoří trojúhelník, který je základem pro komunitní plánování sociálních služeb.¹⁶

Obrázek č. 1: Trojúhelník účastníků procesu komunitního plánu

Zdroj: vlastní zpracování

¹⁵ MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s. 264-266

¹⁶ VASKOVÁ, Vladana a ŽEŽULA, Ondřej. *Komunitní plánování - věc veřejná: jak zjistit, co lidé opravdu chtějí? : jak zlepšit život v obci?* Praha: Jan, 2002. s. 9

2.4 Sociální služby

Sociální služby jsou definovány jako forma poskytování pomoci státní, obecní nebo nestátní organizací ve prospěch lidí v sociální nouzi. Jsou také důležitým nástrojem při realizaci sociální politiky např. ve vztahu k dětem, kterým se rozpadla rodina, invalidním a starým lidem.¹⁷

Historicky sociální služby zahrnovaly útulky pro nemocné a staré lidi, pro sirotky a pro chudinu. V dnešní době se rozdělily sociální služby na státní a nestátní, což umožňuje na nestátní bázi poskytovat pomoc i lidem, kterých způsob života je širokou veřejností odmítán (alkoholici, drogově závislí). Tato pomoc není dotována všemi daňovými poplatníky, ale stát může smluvně tyto služby podporovat z daní.

Města a obce jsou primárními subjekty, které mají odpovědnost za řešení sociálních problémů v jejich komunitě. Jsou nejbližším orgánem, který může chránit sociální zájmy občanů. Rizikové sociální jevy jsou rozmanité a jejich řešení je často úzce spojeno s místními potřebami a specifiky. Nedostatečné zvládnutí těchto jevů může mít za následek sociální nestabilitu v širším měřítku. Odpovědnost za poskytování sociálních služeb mohou nést jak státní instituce, tak nestátní neziskové organizace a mohou být klíčovými aktéry v řešení konkrétních sociálních problémů. V této oblasti existuje rozmanitost subjektů, které se podílejí na poskytování sociální péče.

Různé typy poskytování sociálních služeb zahrnují podnikání se ziskem, podnikání bez zisku (s úhradou nákladů), provozování ze soukromých, státních nebo obecních zdrojů, a další. Kombinace těchto typů může vytvářet efektivní síť zařízení schopnou reagovat na různé potřeby občanů. Význam sociálních služeb spočívá také v poskytování pomoci v situacích, kde poskytnutí finančních prostředků samo o sobě nestačí. Tímto způsobem mohou sociální služby podporovat lidi v nesnázích a pomáhat jim překonat obtíže.¹⁸

¹⁷ MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012. s. 178

¹⁸ PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2007. s. 19-22

Sociální služby mohou být rozdělovány do kategorií podle toho jakým způsobem jsou poskytovány:

- sociální služby preventivní, terapeutické a rehabilitační nebo intervenční a pečovatelské
- služby poskytované v bytě, v centru (s provozem denním nebo týdenním) nebo v domově (rezidenčně v ústavu)
- službu poskytnutím informace, potřebných věcí (např. protetických pomůcek), zastupováním (někoho před úřady, při vyjednávání apod.) nebo úkonem (např. dovoz jídla, úklid);
- péči po určitou dobu (např. o děti v denním centru) nebo trvalou péči v rezidenčním zařízení¹⁹

2.4.1 Sociální služby dle zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Podle zákona č. 108/2006 Sb. je sociální službou činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení (§ 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Sociální služby jsou specializované činnosti, které mají pomoci člověku řešit jeho nepříznivou sociální situaci, pokud to lze, mají podporovat jeho vlastní aktivitu vedoucí k řešení takové situace. Hlavním posláním zákona je chránit práva a oprávněné zájmy lidí, kteří jsou oslabeni v jejich prosazování, a to z různých důvodů jako je věk, zdravotní postižení, nedostatečně podnětné sociální prostředí, krizová životní situace a mnoho dalších příčin.

Poskytovateli sociálních služeb mohou být obce, kraje a jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby, zejména nestátní neziskové organizace, fyzické osoby a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Sociální služby z hlediska forem jsou poskytovány jako služby pobytové, ambulantní nebo terénní. Pro poskytování sociálních služeb se zřizují zařízení sociálních služeb, kterými jsou dle § 34 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách: centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, terapeutické komunity, sociální poradny, sociálně terapeutické dílny, centra sociálně rehabilitačních služeb a

¹⁹ MATOUŠEK, Oldřich. Základy sociální práce. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012. s. 179

pracoviště rané péče. Podle typu sociální situace rozlišujeme služby sociální péče, nebo služby sociální prevence. Sociální služby také zahrnují sociální poradenství, které jsou povinni zajistit všichni poskytovatelé sociálních služeb.²⁰

²⁰ *Zákon č. 108/2006 Sb.* [online]. Praha: AION CS, 2023 [cit. 2023-08-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

3 Vlastní práce

3.1 Litoměřice

Litoměřice jsou město na soutoku Labe a Ohře v severních Čechách. Jeho historie sahá až do počátku 9. století, kdy bylo na Dómském vrchu postaveno hradiště kmene Lutomiců. Královským městem se pak Litoměřice staly v rozmezí let 1219 a 1228. Historické jádro města je již od roku 1950 městskou památkovou rezervací, v níž je zahrnuto celkem 44 ulic a devět náměstí. Mezi kulturní památky patří městské parkány, náměstí s morovým sloupem a dvěma kašnami, klášter, řada kostelů a památných domů. Nachází se zde také Divadlo K. H. Máchy, které patří mezi nejstarší kamenná divadla. V roce 1950 bylo historické jádro města vyhlášeno jako městská památková rezervace.²¹ V rámci celé obce s rozšířenou působností se nachází 40 obcí o rozloze 47 tisíc hektarů (47 058).²² Pro tento správní obvod je příznačné nejen zelinářství, ovocnářství a pěstování vinné révy, ale i chemický a papírenský průmysl. Na území správního obvodu se nachází chráněná krajinná oblast České středohoří. Město Litoměřice je oficiálně členem Národní sítě Zdravých měst od roku 2002 a prostřednictvím realizace Projektu Litoměřice – Zdravé město se snaží dohodnout ve spolupráci s obyvateli o jeho rozvoji, místě, kde se bude kvalitně a bezpečně žít.²³

3.1.1 Sociodemografický přehled ORP Litoměřice

Pro vytvoření efektivní sítě sociálních služeb je klíčové detailně zanalyzovat sociodemografickou situaci v ORP Litoměřice. Tato analýza je jedna ze základních prvků, která pomáhá při rozhodování neziskových organizací (NNO) a samosprávných jednotek v rámci plánování a realizace sociálních služeb. Například identifikace počtu obyvatel v jednotlivých věkových kategoriích umožňuje NNO a samosprávným jednotkám přijímat opatření zaměřená na specifické potřeby různých věkových skupin. Díky tomu mohou být sociální služby přizpůsobeny aktuálním potřebám obyvatelstva v ORP Litoměřice, a to od

²¹Město Litoměřice [online]. Litoměřice: Město Litoměřice, 2023. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/mesto>. [cit. 2023-6-25].

²²ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ORP Litoměřice*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_litomerice. [cit. 2023-06-25].

²³Město Litoměřice [online]. Litoměřice: Město Litoměřice, 2023. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/mesto>. [cit. 2023-6-25].

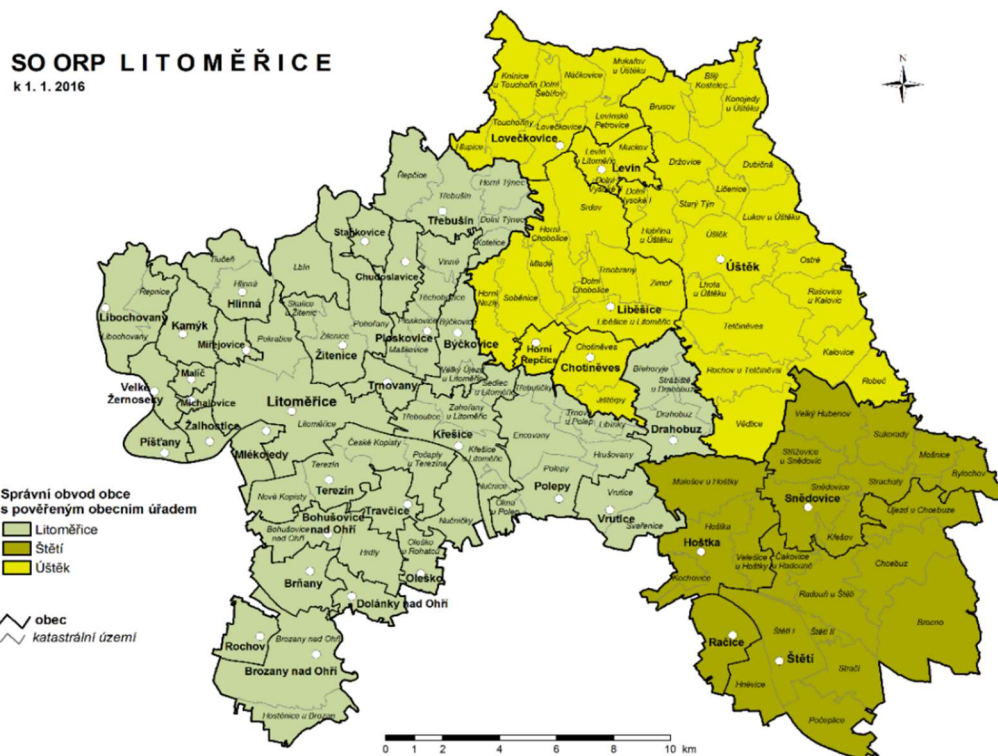
dětí a mládeže až po seniory. Získané informace tak slouží jako strategický nástroj pro vytváření cílených programů a iniciativ, což napomáhá optimalizaci poskytovaných sociálních služeb a zvyšuje jejich účinnost.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Litoměřice je jedním ze tří správních obvodů rozšířené působnosti obcí v okrese Litoměřice v Ústeckém kraji a zabírá více než 47 tisíc hektarů (47 058). Většina tohoto území je využívána pro zemědělskou činnost (66,5 %) a lesy pokrývají 20,4 %. Zastavěná plocha činí 937 hektarů, což představuje 2 % celkové rozlohy.

Na území Správního obvodu obce s rozšířenou působností Litoměřice působí Místní akční skupina (MAS) České středohoří, z.s., a MAS Podřipsko, z.s. Místní akční skupina je sdružení občanů, místních neziskových organizací, firem a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejné moci), které spolupracují na rozvoji venkovských oblastí, podporují zemědělství a usilují o získání finanční podpory z Evropské unie a národních programů pro svůj region.²⁴

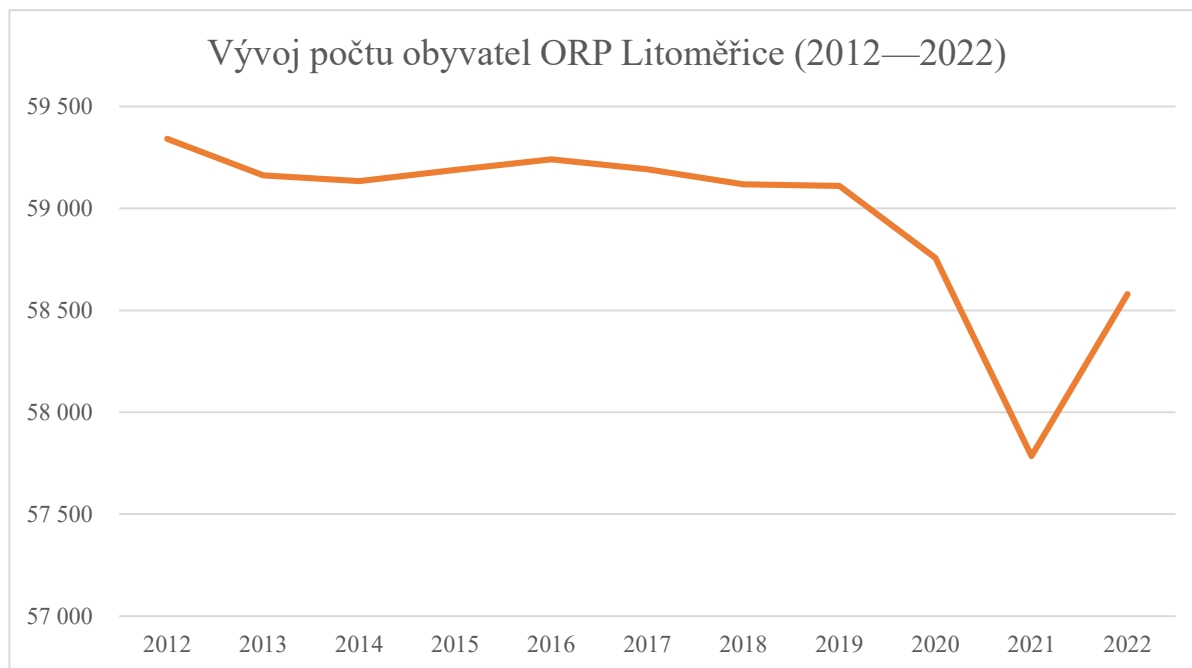
²⁴ MĚSTO LITOMĚŘICE. *6. Komunitní plán*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/images/strategicke-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

Obrázek č. 2: SO ORP Litoměřice

Zdroj: MĚSTO LITOMĚŘICE. 6. Komunitní plán. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/images/strategicke-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel ORP Litoměřice

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ORP Litoměřice. Online. 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_litomerice. [cit. 2023-06-25].

Z tohoto grafu vyplývá, že v období od roku 2012 do roku 2019 docházelo k relativně stabilnímu vývoji celkového počtu obyvatel s mírnými poklesy a nárůsty. Výrazný obrat nastal v letech 2020 a 2021, kdy zaznamenáváme výrazný úbytek obyvatelstva. Tento aspekt může být interpretován v kontextu globálních událostí (Covid 19). Zajímavým aspektem je následné oživení populace v roce 2022, kdy se počet obyvatel opět začíná zvyšovat. Tento nárůst může být ovlivněn migrací lidí z Ukrajiny kvůli válce.

Tabulka č. 1: Migrace v ORP Litoměřice (2012—2022)

Migrace	přistěhovalí	vystěhovalí	čistá migrace
2012	1 007	1 019	-12
2013	944	1 006	-62
2014	1 051	1 026	25
2015	1 128	1 011	117
2016	1 132	1 012	120
2017	1 103	1 146	-43
2018	1 052	1 075	-23
2019	1 143	1 049	94
2020	959	1 103	-144
2021	1052	999	53
2022	1 952	975	977

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ORP Litoměřice*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_litomerice. [cit. 2023-06-25].

Tato tabulka prezentuje migrační pohyby v ORP Litoměřice v letech 2012 až 2022. Migrace jsou rozděleny do tří kategorií: přistěhovalí, vystěhovalí a čistá migrace, což je rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými jedinci.

V letech 2012 a 2013 došlo k negativní čisté migraci, což značí, že počet vystěhovalých převyšoval počet přistěhovalých. V následujících letech 2014 až 2016 byly zaznamenány kladné hodnoty čisté migrace. V letech 2017 a 2018 se opět objevil negativní trend, ale v roce 2019 došlo k pozitivní čisté migraci.

V roce 2020 lze opět pozorovat úbytek obyvatelstva. V roce 2021 je čistá migrace opět v kladných číslech. Zvláštním jevem je výrazné zvýšení čisté migrace v roce 2022, což

naznačuje náhlý nárůst počtu přistěhovalých oproti vystěhovalým, který byl ze značné části způsoben příchodem migrantů z Ukrajiny.

Tabulka č. 2: Další vybrané sociodemografické jevy (2012—2022)

Vybrané jevy	sňatky	rozvody	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek
2012	246	146	591	626	-35
2013	260	185	574	692	-118
2014	255	192	620	672	-52
2015	237	143	650	713	-63
2016	290	169	566	633	-67
2017	291	177	645	651	-6
2018	334	166	603	654	-51
2019	308	155	576	678	-102
2020	249	141	557	767	-210
2021	243	132	570	824	-254
2022	268	126	527	709	-182

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ORP Litoměřice*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_litomerice. [cit. 2023-06-25].

Z analýzy dat tabulky vyplývá několik klíčových trendů v sociodemografických jevech ORP Litoměřice.

V oblasti sňatků a rozvodů lze pozorovat nárůst počtu sňatků od roku 2012 do roku 2019. V letech 2020 a 2021 se počet sňatků snížil, tento jev jistě ovlivnil Covid 19 a opatření s ním spojená. V roce 2022 se počet sňatků pozvolně zvyšuje, což může signalizovat rostoucí trend v uzavírání manželství. Počet rozvodů vykazuje mírný nárůst v letech 2012 až 2015, ale od roku 2015 do roku 2022 dochází k postupnému poklesu. V roce 2022 je zaznamenán nejnižší počet rozvodů (126) ve zkoumaném období.

Počet živě narozených od roku 2012 až 2015 vykazoval mírný růst. V roce 2016 nastal propad v počtu živě narozených a od roku 2017 jejich počet spíše klesal, přičemž nejnižší hodnotu zaznamenáváme v roce 2022 s 527 novorozenci. Tento pokles může naznačovat proměny v reprodukčním chování obyvatel.

V průběhu sledovaného období došlo k postupnému nárůstu počtu zemřelých, s výrazným vrcholem v roce 2021, kdy úmrtnost dosáhla hodnoty 824. Tato zvýšená úmrtnost v roce 2021 byla ovlivněna pandemií Covid 19.

Přirozený přírůstek, který je rozdílem mezi počtem živě narozených a zemřelých, vykazuje výrazný pokles, zejména v roce 2021, kdy dosáhl hodnoty -254. Tento negativní přírůstek naznačuje, že ORP Litoměřice zažívalo období, kdy úmrtnost převažovala nad porodností, což se může projevit na struktuře obyvatel.

Tabulka č. 3: Nezaměstnanost v ORP Litoměřice (2012—2022)

	nezaměstnanost	uchazeči o zaměstnání	volná místa
2012	-	-	-
2013	10,22 %	4 243	119
2014	9,33 %	3 821	241
2015	7,43 %	3 022	210
2016	6,46 %	2 641	315
2017	4,18 %	1 792	450
2018	3,69 %	1 547	685
2019	2,99 %	1 248	560
2020	3,85 %	1 567	616
2021	3,31 %	1 348	576
2022	3,77 %	1 494	561

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ORP Litoměřice*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_litomerice. [cit. 2023-06-25].

Tabulka zobrazuje údaje o nezaměstnanosti, uchazečích o zaměstnání a volných místech v období let 2012 až 2022 v ORP Litoměřice. V průběhu těchto let došlo k výraznému poklesu nezaměstnanosti, kde míra klesla z 10,22 % v roce 2013 na 2,99 % v roce 2019. Pak nastal mírný nárůst a v roce 2022 byla míra nezaměstnanosti 3,77 %. Trend snižující se nezaměstnanosti je podpořen snižujícím se počtem uchazečů o zaměstnání, který

se snížil z 4 243 v roce 2013 na 1 494 v roce 2022. Zároveň se zvyšovalo množství volných míst, což signalizuje aktivitu na trhu práce. Tato data naznačují pozitivní trendy v oblasti zaměstnanosti, které odrážejí ekonomický rozvoj a snahy o podporu zaměstnanosti.

Tabulka č. 4: Zařízení sociálních služeb SO ORP Litoměřice v roce 2022

Zařízení sociálních služeb	SO ORP Litoměřice
Centra denních služeb	2
Denní stacionáře	4
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	3
Chráněné bydlení	4
Azylové domy	2
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	1
Terapeutické komunity	1
Sociální poradny	5
Sociálně terapeutické dílny	3
Centra sociálně rehabilitačních služeb	4

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zařízení sociálních služeb v obcích vybraného SO ORP*. Online. 2022. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SZB13&z=T&f=TABULKA&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~421-411_null_&katalog=30850&pvokc=65&pvoch=4205&str=v8&c=v3~2__RP2022MP12DP31#w=. [cit. 2023-06-26].

Tabulka zařízení sociálních služeb v ORP Litoměřice shrnuje 39 zařízení, poskytujících širokou škálu sociálních služeb. Mezi ně patří centra denních služeb, domovy pro různé skupiny obyvatel, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terapeutické komunity a další. Tato rozmanitost svědčí o dostupnosti sociálních služeb v ORP Litoměřice.

3.2 Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice se zaměřuje na široké spektrum činností, s cílem poskytovat komplexní sociální a zdravotní služby občanům²⁵ v rámci svého správního obvodu. Jednou z funkcí odboru je zajišťování prodeje lékařských předpisů označených modrým pruhem v souladu se zákonem č. 167/1998 Sb. o návykových látkách a předepisování léčivých přípravků. V rámci své činnosti vykonává odbor i funkci veřejného opatrovníka, což znamená péči o ty, u kterých to bylo soudem ustanoveno. Dále se odbor stará o vydávání speciálních označení vozidel pro osoby se zdravotním postižením, což je důležité pro zlepšení mobility těchto jednotlivců.

Další rozměr činnosti odboru spočívá v oblasti bydlení osob se zdravotním postižením a seniorů. Odbor vede pořadník žadatelů o umístění do domů s pečovatelskou službou a do podporovaných pečovatelských bytů. Dále přijímá a eviduje žádosti o umístění do domova seniorů, připravuje podklady pro sociální a zdravotní komisi a provádí veřejnosprávní kontroly u žadatelů a příjemců příspěvků, dotací a grantů.

V oblasti sociálních služeb hraje odbor klíčovou roli. Koordinuje poskytování sociálních služeb v rámci správního obvodu města a aktivně zjišťuje potřeby občanů v této oblasti. V souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách zajišťuje bezplatné základní sociální poradenství a spolupracuje s dalšími institucemi, které poskytují podporu lidem v hmotné nouzi. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví věnuje zvláštní pozornost i prevenci kriminality a aktivně spolupracuje s organizacemi a subjekty působícími v oblasti sociálních věcí a služeb. Zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb na svém území a usiluje o zefektivnění a zdokonalení těchto služeb.

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí, jako součást odboru, má klíčový význam v ochraně práv dětí. Zabývá se zřizováním zařízení sociálně-právní ochrany, poskytuje poradenství ve věci výchovy dětí a dohlíží na jejich zájmy a práva.

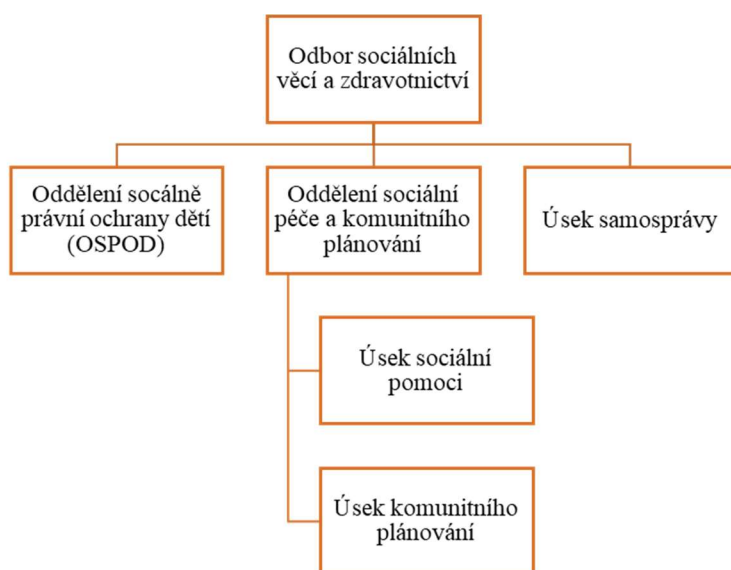
Zcela klíčovým prvkem sociálního rozvoje města je také proces komunitního plánování, který odbor aktivně a systematicky vykonává. Komunitní plán je strategický dokument, který slouží k identifikaci potřeb a priorit obyvatelstva v oblasti sociálních služeb. Jeho cílem je zlepšit kvalitu života místních obyvatel a zároveň zefektivnit poskytované sociální služby. Tento plán je výsledkem aktivní spolupráce města s neziskovými

²⁵ PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření obcí a rozpočet. Praha: Codex Bohemia, 1997. s. 51

organizacemi a uživateli sociálních služeb. Jeho tvorba probíhá s možností účasti široké veřejnosti, aby reflektoval skutečné potřeby obyvatel a přispíval k udržitelnému sociálnímu rozvoji ORP Litoměřice.

Vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví je Ing. Renáta Jurková a odbor je dále rozdělen na několik oddělení, které se zabývají pomocí jednotlivým skupinám obyvatel v řešení jejich konkrétních sociálních problémů.²⁶

Obrázek č. 3: Organizační struktura odboru sociálních věcí a zdravotnictví

Zdroj: vlastní zpracování

3.2.1 Oddělení sociální péče a komunitního plánování

Vedoucí oddělení je Ivana Aksenová, Dis., která má na starosti funkčnost tohoto oddělení. Oddělení zajišťuje spolupráci při řešení nepříznivé sociální situace s orgánem pomoci v hmotné nouzi, s poskytovateli sociálních služeb, s poradenskými zařízeními a dalšími pomocnými organizacemi a realizuje činnosti sociální práce vedoucí k sociálnímu začleňování osob.

Na území svého správního obvodu koordinuje poskytování sociálních služeb, spolupracuje s organizacemi a subjekty, které působí na území města v oblasti sociálních věcí a sociálních služeb, komplexně zabezpečuje a koordinuje aktualizaci Komunitního

²⁶ MĚSTO LITOMĚŘICE. *Organizační struktura*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/organizacni-struktura>. [cit. 2023-06-30].

plánu, zabezpečuje činnosti související s poskytováním dotací z rozpočtu města organizacím poskytujícím sociální služby.

3.3 Komunitní plánování v Litoměřicích

Město Litoměřice komunitně plánuje již od roku 2004. První dva komunitní plány byly koncipovány na tři roky (2004–2006, 2007–2009), třetí a čtvrtý plán na roky čtyři (2010–2013, 2014–2017), pátý plán opět na tři roky (2018–2020) a poslední šestý plán na období čtyř let (2022–2025). Za trvání komunitního plánování se podařilo rozvinout širokou síť sociálních a souvisejících služeb.

Město Litoměřice získalo v roce 2013 za dlouholetou podporu sociálních služeb cenu Ď, která je určena mecenášům a dobrodincům v oblasti kultury, charity, vědy, vzdělávání a morálních hodnot v ČR a je udělována od roku 2001. Komunitní plánování sociálních služeb se podílelo také na vzniku dalších strategických dokumentů města, jako například Koncepce proseniorské politiky pro rok 2021–2025 města Litoměřice nebo Koncepti rodinné politiky města Litoměřice na roky 2019–2021.²⁷ V roce 2023 poskytlo město Litoměřice dotaci na podporu sociálních služeb ve výši 6 000 000 Kč, které rozdělilo mezi 13 poskytovatelů sociálních služeb.²⁸ Vyjma tyto dotace financuje město sociální služby poskytované příspěvkovou organizací města.

3.3.1 Organizační struktura komunitního plánování

Organizační strukturu komunitního plánování v Litoměřicích tvoří čtyři základní orgány: schvalovací, poradní, odborný a řídicí. Schvalovacím orgánem je Rada města Litoměřice a Zastupitelstvo města Litoměřice. Poradním orgánem je Zdravotní a sociální komise při Radě města Litoměřice. Dalšími poradními orgány jsou Úsek prevence kriminality, MAS České Středohoří, MAS Podřipsko. Odborným orgánem jsou čtyři pracovní skupiny. Řídicím orgánem je manažerská skupina komunitního plánování, které má za úkol připomínkovat znění konkrétních cílů a opatření. Členy manažerské skupiny jsou manažeři z jednotlivých pracovních skupin a jako záštita města se manažerské skupiny

²⁷ MĚSTO LITOMĚŘICE. *6. Komunitní plán*. Online. 2021. Dostupné z:

<https://www.litomerice.cz/images/strategie-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

²⁸ KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ LITOMĚŘICE. *Dotace sociálních služeb*. Online. 2023. Dostupné z: <http://www.komplanlitomerice.cz/dotace/38/38/0>. [cit. 2023-07-06].

účastní místostarosta pro sociální oblast, vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví a referenti z úseku komunitního plánování.²⁹

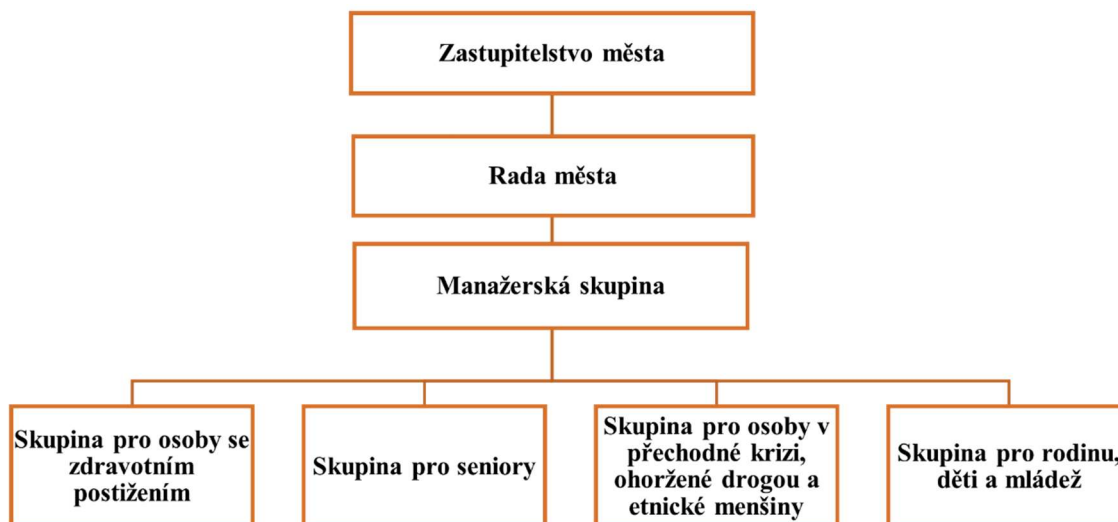
3.3.2 Pracovní skupiny

Pracovní skupiny zejména hájí zájmy poskytovatelů i uživatelů v rámci rozvoje sociálních služeb příslušné oblasti. Vytváří odborné zázemí pro procesy plánování sociálních služeb připomínkují i korigují předkládané materiály strategického charakteru a vystavují expertní stanoviska.

V rámci komunitního plánování se rozlišují čtyři pracovní skupiny:

- skupina pro osoby se zdravotním postižením,
- skupina pro seniory,
- skupina pro osoby v přechodné krizi, ohrožené drogou a etnické menšiny,
- skupina pro rodinu, děti a mládež.

Obrázek č. 4: Organizační struktura komunitního plánování

Zdroj: vlastní zpracování

²⁹MĚSTO LITOMĚŘICE. 6. Komunitní plán. Online. 2021. Dostupné z:

<https://www.litomerice.cz/images/strategie-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

3.3.3 Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež

Cílovou skupinu tvoří rozmanitý okruh jednotlivců od dětí po mladé jedince ve věku do 26 let. I když je zaměření pracovní skupiny primárně na děti a mladistvé, rodiče jsou do procesu zahrnuti jako nedílná součást výchovného procesu a formování každého jednotlivce. Rodina je v tomto kontextu vnímána jako základní jednotka poskytující přirozené prostředí pro růst a prosperitu všech svých členů, zejména pak dětí, které mají nárok na adekvátní ochranu a pomoc.

Vzhledem k různorodým problémům může tato cílová skupina využít široké spektrum sociálních služeb, zahrnující sociální poradenství, péči a prevenci, ale také služby volnočasové, vzdělávací a společensko-kulturní.

Tato skupina pomáhá dětem ohroženým nepříznivými vlivy prostředí, které pocházejí z různorodého prostředí. Často se jedná o děti z rodin s nízkou sociokulturní úrovní, kde dochází k přejímání nevhodných vzorců chování. Způsob trávení volného času a podoba péče a zájmu rodičů může také zapříčinit výskyt nežádoucího chování i u dítěte z relativně funkčních rodin. Problémy zasahují do různých oblastí života klienta (škola, vztahy, střet se zákonem atd.).

Dále skupina pomáhá mladým dospělým do 26 let, kteří různě dlouhé období do své zletilosti strávili v zařízení ústavní výchovy. Při přechodu do běžného života z pobytu v zařízení s přesně daným režimem hrozí ve zvýšené míře riziko deformace sociálních vztahů, systému hodnot a schopnosti samostatného života. Mladí dospělí se ocitají v obtížné situaci, kdy si musejí sami zajistit bydlení, zdroj obživy a vyplnit volný čas. Mnohdy nebývají připraveni na samostatný život ve společnosti (jednání s úřady, zacházení s finančními prostředky). Náročná životní situace může při jejím nezvládnutí vyústit v sociální izolaci, rizikové aktivity či asociální a kriminální činy. V podobné situaci spojené s nároky na osamostatnění se mohou nacházet také mladí dospělí vycházející z pěstounských rodin.

Dalším článkem, kterému tato skupina pomáhá je rodina s dítětem, u kterého je vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě nepříznivé sociální situace. Jedná se o rodiny s dětmi v nepříznivé sociální situaci, jakou může být například úmrtí člena rodiny, závislost rodičů na návykových látkách, vztahové a výchovné problémy, týrání a zneužívání, trestná činnost. Také jsem patří sociálně znevýhodněné rodiny s nízkými příjmy, rodiny s velkým počtem dětí, neúplné rodiny nebo rodiny, kde jsou rodiče nezaměstnaní.

Přehled poskytovatelů sociálních služeb v rámci skupiny pro rodiny, děti a mládež:

- **NADĚJE Litoměřice** – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oáza
- **NADĚJE Litoměřice** Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi
- **Sdružení Romano Jasnica** – Poradenské centrum Štětí
- **Centrum pro náhradní rodinnou péči, o.p.s.** Litoměřice
- **CSP LITOMĚŘICE** – Manželské a předmanželské poradenství Litoměřice
- **Diakonie ČCE Litoměřice** – Domov pro matky s dětmi
- **Komunitní centrum Ovečka** – Komunitní centrum Liběšice
- **Komunitní centrum Ba-vlnka** – Komunitní centrum Ústěk
- **Komunitní centrum Klubko (Centrum D8)** – Komunitní centrum pro rodiče
- **Poradenské centrum Klubko** – Poradenské centrum, mediace, osobní poradenství
- **Knihovna Karla Hynka Máchy** Litoměřice
- **Fond ohrožených dětí Klokánek Litoměřice** – Okamžitá pomoc dětem do 18 let
- **Diecézní charita Litoměřice** – Asistované kontakty
- **Pedagogicko-psychologická poradna Litoměřice** – Odborné poradenství
- **Mateřské centrum Klubičko** – Mateřské centrum Litoměřice
- **Mateřské centrum Sluníčka** – Mateřské centrum Litoměřice
- **Mateřské centrum Žabka** – Mateřské centrum Štětí
- **Dům dětí a mládeže ROZMARÝN** Litoměřice
- **Centrum pro zdravotně postižené děti a mládež SRDÍČKO** – Denní stacionář
- **Dětský domov a Školní jídelna** Litoměřice³⁰

3.3.4 6. Komunitní plán ORP Litoměřice

V tomto plánu je popsán komunitní plánování města Litoměřic. Je zde zpracována sociodemografická analýza, která rozebírá demografické trendy v ORP Litoměřice (pohyby počtu obyvatel, přirozený přírůstek v obcích atd.) Dále se analýza zaměřuje na sociální podmínky (dostupnost zdravotní péče a sociálních služeb a jejich poskytování). Poznatky analýzy slouží k co nejpřesnějšímu určení potřeb místních obyvatel a hledání možností jejich uspokojení prostřednictvím adekvátních sociálních a doprovodných služeb.

³⁰ MĚSTO LITOMĚŘICE. 6. Komunitní plán. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/images/strategie-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

Dále jsou v plánu popsána navrhovaná opatření, která jsou vytvořena pro každou pracovní skupinu zvlášť. V těchto navrhovaných opatřeních jsou vypsány sociální služby, které spadají pod určitou pracovní skupinu, jaké organizace tuto službu nabízí a kdo má určitou službu na starosti. Dále zde najdeme SWOT analýzu pracovní skupiny, která má za účel odhalit slabé a silné stránky a příležitosti a hrozby v rámci pracovní skupiny. Následují cíle a opatření pro pracovní skupinu, kde se stanoví cíle, co by v průběhu čtyř let, na které je plán zpracován chtěli udělat. Najdeme zde popis opatření, předpokládané dopady opatření, předpokládaná výše finančních nákladů, zdroje financování, předpokládané výstupy atd.³¹

3.3.5 Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež v 6. Komunitním plánu

V rámci 6. Komunitního plánu pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež vykazuje několik silných stránek. Za prvé, vyniká efektivní spoluprací mezi organizacemi, což posiluje synergii. Otevřenost a ochota k výměně zkušeností v této skupině přispívají k inovacím a zlepšení kvality poskytovaných služeb. Stálost cílové skupiny, pro které jsou sociální služby určeny umožňuje dlouhodobou a cílenou práci na podporu této skupiny. Kladným aspektem je také pozitivní vnímání poskytovaných služeb veřejností, což může přispět k udržení a rozvoji organizací. Dále zájem a podpora ze strany města Litoměřice poskytují stabilní podmínky pro provoz skupiny.

Naopak existují i slabé stránky této skupiny. Nízká úroveň vzdělanosti v sociálně slabých skupinách a absence efektivních nástrojů nebo programů pro zvyšování vzdělanosti může omezovat dosah a účinnost poskytovaných služeb. Nedostatek finančních prostředků a nestabilní financování na preventivní služby pro rodiny s dětmi tvoří další výzvu pro tuto pracovní skupinu. Problematika nedostupnosti bydlení pro rodiny s dětmi a v krizi je dalším omezením, které může ovlivnit schopnost poskytovat efektivní podporu a zamezit opakovanému vracení klientů do zařízení sociálních služeb. Rovněž nedostatek flexibilních pracovních možností pro matky samoživitelky může negativně ovlivnit jejich ekonomickou situaci a možnost návratu do běžného života. Absence odborníků poskytujících specializovanou péči pro rodiny a děti může znamenat omezenou schopnost poskytnout potřebnou pomoc. Chybějící systém slev pro rodiny na rekreační a kulturní aktivity negativně ovlivňuje kulturní a sociální život klientů, kteří si nemohou dovolit platit plně

³¹ MĚSTO LITOMĚŘICE. 6. Komunitní plán. Online. 2021. Dostupné z:

<https://www.litomerice.cz/images/strategie-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

ceny za kulturní vyžití. Absence pobočky střediska výchovné péče a nedostatek zařízení pro matky s dětmi typu Family Point jsou slabé stránky, se kterými se také skupina potýká. Další problematický aspekt představuje nedostatečné uplatňování pravomocí městské policie při potírání nevhodného chování mládeže v problémových lokalitách představuje ve své činnosti.

Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež identifikovala několik příležitostí, které mohou pozitivně ovlivnit její činnost. Čerpání dotací z fondů EU by pomohlo získat prostředky na financování projektů a aktivit zaměřených na podporu rodin, dětí a mládeže. Tato možnost přispívá k rozvoji a rozšíření poskytovaných služeb.

Zřízení bytového Domu na půl cesty pro sociálně slabší mladé lidi a vytvoření kapacity pro krizové bydlení by pomohlo v hladkém průběhu návratu lidí využívajících sociálních služeb do běžného života. Iniciativa k vytvoření společného bydlení pro seniory a mladé páry v Úštěku nabízí možnost vytvoření komunitního prostředí, kde různé generace mohou sdílet zkušenosti a vzájemně se podporovat. Obnovení dostupného bytového fondu pro rodiny v Litoměřicích by mohlo být odpovědí na velice palčivou otázku bydlení v Litoměřicích, které je velice nákladné a pro klienty sociálních služeb nereálné, protože nejsou schopni platit tyto ceny za bydlení.

Posílení zájmu o mystiku a duchovní podstatu života, tradiční hodnoty fungující rodiny a manželství představuje příležitost k realizaci besed, školení a setkávání rodin, což může podporovat posílení rodinných vztahů a duševního zdraví. Investice do dalších odborníků v oblasti služeb a rodiny s dětmi může napomoci zajištění kvalitnější a cílenější péče a podpory pro ty, kteří ji potřebují. Posílení spolupráce mezi rodinou, školou, OSPOD a neziskovými organizacemi by pomohla k rychlejšímu a věcnějšímu předávání informací, které by zefektivnili pomoc klientům. Zřízení ambulantní pobočky SVP (Středisko výchovné péče) by poskytlo možnost dostupnějšího přístupu k výchovným a poradenským službám pro rodiny, děti a mládež v Litoměřicích.

Vytvoření nebo doplnění volnočasového zázemí pro starší děti například skateboard a parkurová dráha v Úštěku a v Litoměřicích by zvýšilo možnosti aktivního trávení volného času pro mládež a potlačilo nevhodné aktivity k trávení času, které často mladí vyhledávají (vandalismus, kouření, braní drog atd.). Posílení spolupráce s městskou policií při řešení protidrogové tematiky a potírání dealerů by pomohlo lépe detekovat tyto hrozby a účinně je odstraňovat.

Na druhé straně jsou tu i hrozby, kterým skupina čelí. Možný zánik organizací podporujících rodinu a poskytujících preventivní služby pro mládež představuje potenciální ohrožení dostupnosti klíčových podpůrných mechanismů pro rodiny a mladé jednotlivce. Trendy směřující k rozpadu tradičního rodinného modelu a zvyšující se rozvodovost mohou negativně ovlivnit stabilitu rodinného prostředí a způsobit nárůst sociálně patologických jevů ve společnosti. Lokality s vysokým rizikem, jako je Hotel Labe, veřejné parky, parkány a opuštěné prostranství, jsou vystaveny narůstající přítomnosti nekoordinované mládeže. Tento jev může přispět k zvyšování sociálně patologických jevů a potenciálním bezpečnostním rizikům v daných oblastech. Nárůst chudoby, zadluženosti a počtu rodin v krizi představuje hrozbu pro sociální stabilitu, což může negativně ovlivnit životní podmínky rodin a zejména dětí. Rozšiřování a rezistence parazitů (štěnice, švábi) představuje bezpečnostní a hygienická rizika obyvatelstva v daných lokalitách.

Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež si v rámci 6. Komunitního plánu stanovila tři cíle, které by chtěla v průběhu komunitního plánu splnit.

Prvním cílem je prevence sociálně patologických jevů v rodinách a podpora zdravého pojetí rodiny. Tento cíl se zaměřuje na rozvoj volnočasových aktivit pro nejširší vrstvy dětí a mládeže, s cílem umožnit harmonický rozvoj osobnosti. Vzhledem k rostoucímu množství dětí, které se potýkají s osobními a rodinnými problémy, je prevence klíčová. Cílem je zvýšit odolnost jednotlivců i rodin vůči sociálně patologickým jevům a snížit riziko vlivů, které mohou narušit zdravý osobnostní a sociální vývoj.

Druhým cílem je zajištění dostupného bydlení. Dostupné bydlení představuje klíčový faktor pro stabilní a kvalitní život jednotlivců a rodin. Zabezpečení dostupného bydlení by mělo pozitivní dopady na celkový sociální a ekonomický rozvoj komunity. Poskytnutím možnosti dostupného bydlení by se napomohlo ke snižování chudoby a sociálního vyloučení, což by přispělo i k vyšší kvalitě života. Zajištění bydlení může také podporovat sociální soudržnost a posilovat pocity bezpečí a stability v komunitě.

Třetí cíl se zaměřuje na poskytování volnočasových a vzdělávacích aktivit pro rodiny s dětmi, s cílem podporovat celkový rozvoj a kvalitu života této cílové skupiny. Poskytování různorodých aktivit má za úkol nejenom zaplnit volný čas, ale i podporovat vzdělávání, kreativitu a sociální interakce. Tímto způsobem může být dosaženo celkového zlepšení pohody rodin, rozvoje dovedností dětí a posílení vazeb mezi členy rodiny a komunitou. Zajištění volnočasových a vzdělávacích aktivit také přispívá k prevenci sociálního vyloučení

děti a mládeže a podporuje jejich celkový rozvoj. Tyto aktivity mohou zahrnovat kurzy, workshopy, sportovní a kulturní akce, které nabízejí prostor pro vzdělávání, týmovou spolupráci a rozvoj zájmů.³²

3.4 Vybrané NNO v rámci skupiny pro rodinu, děti a mládež

Pro tuto práci byly vybrány dvě nestátní neziskové organizace z pracovní skupiny pro rodinu, děti a mládež, které aktivně přispívají k poskytování sociálních služeb a participují na procesu komunitního plánování sociálních služeb. Tyto organizace, konkrétně Diakonie ČCE Litoměřice a Naděje Litoměřice, hrají klíčovou roli v poskytování sociálních služeb v Litoměřicích a budou dále charakterizovány.

3.4.1 Diakonie ČCE Litoměřice

Diakonie Českobratrské církve evangelické v Litoměřicích je nestátní nezisková organizace, která vznikla v roce 1992 se záměrem poskytovat péči lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci.

V první letech se služby zaměřovaly na pomoc různým cílovým skupinám, jako například seniorům, dětem a lidem v krizových situacích. Postupně se Diakonie v Litoměřicích začala rozvíjet a přidala služby pro lidi se zdravotním postižením. Vznikla tak chráněná místa v keramické dílně a stacionář. Již od roku 1995 pořádá litoměřická Diakonie každoroční společenské večery, při nichž probíhá aukce děl a výrobků klientů, ale i známých umělců. Je zvykem, že večerem provází některá s mediálně známých kulturních osobností a výtěžek z této aukce je věnován litoměřické Diakonii. Diakonie v Litoměřicích dále rostla a v roce 1998 otevřela obchod s výrobky klientů z chráněných dílen. V roce 2002 se litoměřická Diakonie intenzivně zapojila do pomoci při odstraňování následku povodní na Litoměřicku. V průběhu dalších let se začali zaměřovat více na podporu zaměstnávání lidí se zdravotním a zejména mentálním postižením a na podporu bydlení lidí se zdravotním postižením. Nové vznikající služby se dále rozšířily i do nedalekého Terezína, kde se momentálně nacházejí tři úseky litoměřické Diakonie.

³² MĚSTO LITOMĚŘICE. 6. Komunitní plán. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/images/strategie-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].

Diakonie je zároveň jednou z nejvýznamnějších poskytovatelů sociálních služeb v Ústeckém kraji, a patří mezi jedny z největších poboček Diakonie v České republice. Dříve jen azylové centrum, které se proměnilo v nabídku služeb, která má podporovat sociálně slabé osoby a osoby se zdravotním postižením. Jejím cílem je pomáhat lidem z okraje společnosti. Umožňuje lidem se zdravotním postižením či sociálním znevýhodněním pracovní a společenské uplatnění, které posiluje jejich soběstačnost. Jejich vizí je vyrovnat šance lidí se specifickými potřebami na běžný život ve společnosti. Posláním je podpora těch, kteří se ocitnou ve složité životní situaci, a při respektování jejich lidské jedinečnosti jim pomáhat v jejich aktivizaci.

Pomoc, kterou Diakonie nabízí má mnoho tváří, neboť pomáhají dětem, dospělým, seniorům i lidem co se nachází v různých životních krizích. Každý člověk je pro ně důležitý a jejich práce a poslání vychází z křesťanských hodnot.³³

Diakonie provozuje službu Domov pro rodiče s dětmi, se kterou se účastní komunitního plánování v rámci skupiny pro rodinu, děti a mládež.

Domov pro rodiny s dětmi poskytuje azylové ubytování rodičům s nezaopatřenými dětmi, případně těhotným ženám, které se ocitly v obtížné životní situaci spojené se ztrátou bydlení. Po dobu zpravidla nepřevyšující 1 rok nabízejí přechodné ubytování s podpurným sociálním programem. Program předpokládá aktivní spolupráci, která vede ke změně nepříznivé sociální situace matky.

Posláním Domova je poskytovat azylové ubytování matkám s dětmi, které chtějí aktivně pracovat na řešení své nepříznivé životní situace spojené se ztrátou bydlení a při tomto procesu využívat podpory, které Domov pro matky s dětmi v rámci poskytovaných služeb nabízí. Cílem sociální služby je, aby se matka znovu začlenila do běžné společnosti a žila samostatně a nezávisle. Dále aby matka zvládala dle svých možností vedení domácnosti, samostatně hospodařila s finančními prostředky rodiny, měla uspořádané právní záležitosti a rozuměla svému jednání a zabezpečila řádnou výchovu a péči o dítě dle svých možností tak, aby děti vyrůstaly s matkou v běžném prostředí. Služby domova jsou

³³*Diakonie Litoměřice* [online]. Litoměřice: Vizus, 2023. Dostupné z: <https://www.diakonielm.cz/diakonie/>. [cit. 2023-7-12]

poskytovány nepřetržitě 24 hodin denně a kapacita domova je pro 8 bytů s maximálním počtem 24 nezaopatřených dětí.³⁴

3.4.2 Naděje Litoměřice

Naděje je nevládní nezisková organizace založená jako spolek. Naděje vznikla jako jedna z prvních neziskových organizací po roce 1989 u nás, a to přesně v roce 1990. Naděje poskytuje své služby na téměř celém území české republiky. Konkrétně v Litoměřicích Naděje působí již 20 let.³⁵

Naděje se snaží prakticky uplatňovat evangelium v životě a šířit ho. Poskytuje služby duchovní, sociální, zdravotní, humanitární a charitativní, poradenské, vzdělávací a výchovné, včetně doplňkových služeb. Pracuje s jednotlivci i rodinami, s dětmi, mládeží, dospělými i seniory.³⁶

Naděje v Litoměřicích poskytuje řadu sociálních služeb, které zahrnují nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oáza a sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi. Dále provozuje chráněné bydlení a sociálně terapeutickou dílnu pro handicapované a terénní program pro lidi bez domova.³⁷

Naděje se účastní se svými službami komunitního plánování. Se sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi patří do pracovní skupiny pro rodinu, děti a mládež.

Pomoc, podpora a nová naděje – to všechno přináší Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, kterou poskytuje nezisková organizace Naděje v Litoměřicích. Tato služba se zaměřuje na aktivní zapojení rodin do společnosti a poskytuje komplexní podporu rodinám v obtížných životních situacích. SAS Naděje se snaží překonávat sociální vyloučení a izolaci. Jejím hlavním cílem je aktivovat klienty k plnohodnotnému životu a začlenit je do běžného společenského dění. Toho dosahuje prostřednictvím individuálního přístupu k

³⁴ DIAKONIE. *Domov pro rodiče s dětmi*. Online. 2023. Dostupné z:

<https://www.litomerice.diakonie.cz/sluzby/domov-pro-rodice-s-detmi>. [cit. 2023-07-29].

³⁵ E-LITOMĚŘICE. Naděje v Litoměřicích působí 20 let. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.e-litomerice.cz/zpravy/litomerice/132228-organizace-nadeje-pusobi-v-litomerich-uz-20-let>. [cit. 2023-11-07].

³⁶ NADĚJE. Ústředí Naděje. Online. 2023. Dostupné z: https://nadeje.cz/ustredi_nadeje. [cit. 2023-07-29].

³⁷ NADĚJE. Pobočka Litoměřice. Online. 2023. Dostupné z: <https://nadeje.cz/litomerice>. [cit. 2023-07-29].

potřebám každého klienta a poskytováním komplexní podpory.³⁸ SAS Naděje také vytváří most mezi lidmi v obtížných životních situacích a možnostmi, které společnost nabízí. Je to zároveň příklad toho, jak může komplexní sociální podpora proměnit životy jednotlivců.

3.5 Analýza rozhovorů s představiteli vybraných NNO a města

Litoměřice

Tato kapitola vychází především z rozhovorů s představiteli vybraných NNO, které jsou účastníky komunitního plánování a sociální pracovníci z odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice.

Rozhovory byly nahrávány na záznamové zařízení a jejich prepis je součástí přílohy. Respondenti byli seznámeni s účelem rozhovoru a dovolili rozhovor nahrávat a v práci uvádět jejich jména. Obsah rozhovorů lze rozdělit do několika kategorií. V rámci kategorií jsou porovnávány názory představitelů NNO s názory sociální pracovnice města Litoměřice.

Pro potřeby práce byly kontaktovány dvě NNO patřící do skupiny pro rodinu, děti a mládež, a to Diakonie ČCE Litoměřice a Naděje Litoměřice a sociální pracovnice města Litoměřice. Za Diakonii ČCE byl veden rozhovor s Mgr. Lenkou Vašutovou, která je vedoucí Domova pro rodiče s dětmi v Litoměřicích, za Naději byl rozhovor veden s vedoucí pobočky Litoměřice Mgr. Petrou Smetanovou a za město Litoměřice se Bc. Klárou Vinklerovou Dis. z pověření Ivany Aksenové DiS. (vedoucí oddělení sociální péče a komunitního plánování)

3.5.1 Komunikace NNO s městem Litoměřice

Jak z rozhovorů vyplynulo nestátní neziskové organizace s městem Litoměřice komunikují prostřednictvím pracovních skupin v komunitním plánování, prostřednictvím výročních zpráv, které městu poskytují. Dále také prostřednictvím Facebooku a webových stránek. Pokud je potřeba rychlé sdílení informací tak komunikují prostřednictvím telefonu nebo emailu, ale stále převládá komunikace při fyzických schůzkách. Aby mělo město povědomí o to, co NNO zrovna dělá je často zváno na různé akce pořádané NNO. NNO také informují o realizaci projektů.

³⁸ NADĚJE. *Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi*. Online. 2023. Dostupné z: https://nadeje.cz/litomerice/lt_sas. [cit. 2023-07-30].

Město Litoměřice komunikuje s NNO prostřednictvím pracovníků na komunitním plánování, prostřednictvím sociálních pracovníků a vedoucích jednotlivých oddělení a odborů. Ke komunikaci využívají také telefon, email nebo osobní schůzky. Město s NNO komunikuje také při hledání pomoci nějakému klientovi nebo při pořádání různých akcí a aktivit pro uživatele sociálních služeb.

Pohled na komunikaci s městem se u Diakonie ČCE a Naděje rozchází, zatímco vedoucí Mgr. Lenka Vašutová uvádí, že komunikace s městem funguje, jak má, že kdykoliv vznikne potřeba s městem něco vykomunikovat je velice vstřícné a všechny potřebné informace se k nim dostávají dobře. Služba Domov pro rodiče s dětmi je také úzce navázána na sociální pracovnice ze sociálněprávního odboru, se kterými je komunikace nastavena dlouhodobě dobře.

Oproti tomu vedoucí Naděje Mgr. Petra Smetanová uvádí, že by komunikace mohla být lepší. Jako největší slabinu vidí, že „*se ne úplně zajímají o problematiku sociálních služeb.*“³⁹ Uvádí, že v Litoměřicích je hodně široká síť sociálních služeb, ale o potřebnost některých sociálních služeb se město Litoměřice nestará. Prioritní je pro něj skupina seniůři a ostatní skupiny jdou stranou. Vedoucí také neshledává vývoj komunikace za nedostatečný. Město Litoměřice by mělo hledat cesty, jak komunikaci zlepšit. K tomu by také napomohlo větší sociální citění.

Z druhé strany město Litoměřice hodnotí komunikaci s NNO za dobrou a oceňuje vstřícnost NNO při komunikaci.

3.5.2 Spolupráce NNO s městem Litoměřice

O spolupráci s městem Litoměřice se NNO také vyjádřili rozdílně. Vedoucí z Diakonie sdělila, že v Litoměřicích velice dobře funguje komunitní plánování a na jeho základě se tvoří dobrá spolupráce s městem. Velice dobře také hodnotí spolupráci v rámci pracovních skupin, kam dochází i zástupci města. Jako nedostatek spolupráce vnímá špatně nastavený sociální systém, který stěžuje klientům z azylových domů se dostat do běžného života. Přesně uvádí, že „*ono z toho azylového domu do toho běžného bydlení je to strašně*

³⁹ rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

dlouhá cesta a je to hrozně pro ty naše klienty někdy obtížný, chybí tady nějaký ten mezistupeň. ⁴⁰

Vedoucí Naděje to ovšem tak optimisticky nevidí. Vzhledem k tomu, že je vedoucí také pobočky Diakonie v Lovosicích, kde také spolupracuje na komunitní plánování, tak může porovnávat. Město Lovosice je oproti Litoměřicím vstřícnější a zajímá se více o potřeby sociálních služeb. Toto tvrzení uvedla i na příkladu *„Máme projekt Housing First. Zabydlujeme teda ženy bez domova a ukrajinský rodiny vlastně. Informovali jsme o tom město, ale ani jednou nepadla nějaká nabídka, jestli v tom potřebujeme nějak pomoci. Vlastně je to nezajímá vůbec, jo. Je to velká škoda, protože ty dva projekty zase posouvají i to prostředí i společnost a mohlo by se to využít i na to, aby se i společnost začala trošku jinak koukat na některý cílový skupiny.* ⁴¹ Vedoucí také necítí ochotu ze strany města spolupráci rozvíjet *„My vždycky čekáme na volby, jestli se to změní, ale zatím to zůstává pořád stejný.* ⁴²

Z pohledu města spolupráce funguje velice dobře a k tomu napomáhá komunitní plán. Sociální pracovnice také hodnotí velice dobře rychlost spolupráce s NNO, kdykoliv je potřeba spolupracovat, třeba v případě určitého klienta jsou velice pohotoví a ochotní. Sociální pracovnice nevidí nějak velké nedostatky, spíš si myslí, že *„by bylo potřeba víc těch lidí v těch organizacích, myslím si, že mají chudáci podstavy, a i když práci dávají velmi dobře, velmi dobře spolupracují, tak si myslím, že by se jim hodili další lidi.* ⁴³ Rozšíření pracovních míst v sociálních službách by zase napomohlo lepší spolupráci při řešení problému klientů.

Podle sociální pracovnice hrají velickou roli NNO v poskytování služeb a bez jejich spolupráce s městem by město Litoměřice nebylo schopné si služby zajišťovat samo jak už z finančních či organizačních důvodů.

⁴⁰ rozhovor s vedoucí domova pro rodiče s dětmi Diakonie ČCE Mgr. Lenkou Vašutovou

⁴¹ rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

⁴² tamtéž

⁴³ rozhovor se sociální pracovníci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Klárou Vinklerovou Dis.

3.5.3 NNO a komunitní plánování

Komunitní plánování vnímá vedoucí Naděje pouze jako formální věc, kterou ale potřebují, protože sociální služby, které nejsou obsaženy v komunitním plánování velice těžko dokazují, že správně fungují. Vedoucí také kritizuje město Litoměřice za nedodržování komunitního plánu, a to vysvětluje na příkladech „*myslím, že to komunitní plánování tady se dělá jenom na papíru, jo, že by se mohlo dělat úplně jinak, teď je to fakt spíš formální věc*“, „*měli jsme velký azylový dům, byl v komunitním plánu, město se rozhodlo, že mu to tady nevyhovuje, dostali jsme výpověď a nazdar. A nikdo to neřešil, že to je součástí komunitního plánu a že ta kapacita bude chybět.*“⁴⁴

Také jí nevyhovuje netransparentnost při rozdělování dotací. „*prostě podáme si žádosti a pak se dozvíme, kolik, kdo dostane peněz, ale nevíme na základě čeho. A když se na to ptáme, tak je nám řečeno, že oni znají ty služby a vědí, kdo co potřebuje*“⁴⁵

Kladně naopak vnímá pracovní skupiny, které fungují dobře v rámci spolupráce a řešení problémů. Snaží si vždycky shodnout a pokud to nejde jsou otevřené kompromisům.

Úroveň KPSS by podle vedoucí Naděje mohlo zlepšit, kdyby ho řídil někdo, kdo ví jak fungují sociální služby a kdo by chodil do služeb zjišťovat jak fungují a jaký klienti službu navštěvují. Pak by mohlo být i rozdělování peněz spravedlivější a mohlo by se zaměřit na služby, které to opravdu potřebují.

Vedoucí Diakonie vnímá komunitní plánování jako dobrý nástroj a bez něj by byla spolupráce velice komplikovaná. „*Tam by asi pak musel být nějaký hodně zdatný manažer, který by to za nás vykomunikoval*“⁴⁶ Momentální komunitní plán jako čtyřletý je koncipován podle vedoucí dobře, protože projekty v něm obsažené v KPSS potřebují čas na to, aby byly zavedeny do praxe. Kladně také hodnotí, že se v současném plánu začala rozvíjet práce i s lidmi s duševním onemocněním.

Komunitní plán by podle vedoucí Diakonie pomohlo zlepšit, kdyby existovala možnost rychlejšího prosazování. Legislativa je podle vedoucí velice zdlouhavá.

⁴⁴ rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

⁴⁵ tamtéž

⁴⁶ rozhovor s vedoucí domova pro rodiče s dětmi Diakonie ČCE Mgr. Lenkou Vašutovou

Vedoucí obou NNO i sociální pracovníce města se shodli, že konkurence mezi NNO v KPSS neexistuje. NNO mezi sebou spíše spolupracují. Sociální služby v Litoměřicích jsou rozvrstveny tak, že si jednotlivé NNO své služby nepřekrývají, ale spíš na ně navazují.

Sociální pracovníce města hodnotí komunitní plánování pozitivně, reaguje správně na aktuální problematiku, což ale z druhé strany může upozadit jiné problematiky, které nejsou až tak aktuální, ale stále přítomné. Zlepšit úroveň komunitního plánování by pomohlo, kdyby se komunitní plány nedělaly od stolu, ale více se zajímaly o reálnou situaci, která by se mohla ověřit tím, že by se zeptali lidí, které opravu pracují s uživateli sociálních služeb. Také by se úroveň zlepšila, kdyby se zkrátila byrokracie s komunitním plánem spojená. *„ta byrokracie je ještě dlouhá, než se to dostane od toho člověka, který dělá přímo s tím klientem, až nahoru, kde se teda dělá ten plán“*⁴⁷

3.5.4 Poskytování sociálních služeb

Pro správné poskytování sociálních služeb je důležité dobré zázemí NNO a dostatečná kapacita sociálních služeb. Obě NNO poskytují sociální služby pro ORP Litoměřice. Zázemí u obou NNO je dostačující. Diakonie ČCE má pro službu Domov pro rodiče s dětmi pronajatý dům od města Litoměřice za symbolické nájemné, oproti tomu má Naděje pro sociálně aktivizační službu pronajaté běžné komerční prostory.

Současná kapacita Domova pro rodiče s dětmi je 8 bytů a 24 dětí a tato kapacita je dle vedoucí domova dostačující. Kapacita sociálně aktivizační skupiny se počítá na jednoho pracovníka. Doporučené číslo na jednoho pracovníka je 15 rodin. V současné době má služba 4 pracovníky to znamená, že může zajišťovat až 60 rodin. Pro město je také důležité znát kapacitu a její obsazenost zařízení sociálních služeb, protože to může být ukazatelem využitosti zařízení a potřebnosti kapacity navýšit.

3.5.5 Finanční podpora NNO

Diakonie na službu Domov pro rodiče s dětmi dostává finanční podporu od ministerstva práce a sociálních věcí, z evropského projektu POSUK 5, což je podpora sociálních služeb Ústeckého kraje. Dále mají různé soukromé sponzory a v neposlední řadě příspěvek od

⁴⁷ rozhovor se sociální pracovníci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Klárou Vinklerovou Dis.

města Litoměřice. Klienti domova pro rodiče s dětmi se také finančně podílí na zajišťování služby, zaplatí za každý den, který v domově odbydlí.

Bez příspěvku města by nemohla Diakonie Domov pro rodiče s dětmi provozovat. „*Ta služba obecně jako musí být podporovaná i tím, že jsme v objektu, kde neplatíme běžný nájem*“⁴⁸

Naděje dostává finanční podporu z krajského úřadu, který jim poskytuje tzv. velké dotace, které jdou z rozpočtu státu a pak mají od kraje tzv. malé dotace, které přispívají na provoz jednotlivých sociálních služeb a také mají příspěvek od města, který ročně činí okolo 100 000 Kč.

Finanční podporu pro sociálně aktivizační službu získávají také od různých nadací, tyto peníze jdou na pomoc jednotlivým klientům. Dlouhodobě Naděje také s Komerční bankou, která jim také přispívá. Klienti sociálně aktivizační služby se finančně nepodílí na jejím financování, protože ani ze zákona nemohou.

Naděje by nemohla provozovat sociálně aktivizační službu bez příspěvku města, přestože je příspěvek v porovnání s ostatními menší je důležitý, protože „*je podmínkou kraje, že musíme mít spoluúčast z dalšího veřejného zdroje*“.⁴⁹

Finanční podpora pro NNO od města Litoměřice je dle slov sociální pracovnice štedrá. Díky tomu, že jsou v síti sociálních služeb, tak si skrze město mohou obstarat různé dotace. Hodnotí, že „*je pro ně město důležitý, stejně tak jako pro nás jsou důležité ty služby*“.⁵⁰

3.5.6 Povědomí o komunitním plánování u široké veřejnosti

Všichni respondenti se shodil, že povědomí o komunitním plánování u široké veřejnosti je velice malé či úplně nepřítomné. Vedoucí Diakonie uvádí, že povědomí o sociálních službách obyčejný člověk začne mít, až když je bude muset vyhledat pro pomoc. Vedoucí Naděje uvedla, že původní myšlenka komunitního plánování je postavena na třech pilířích a to je: zadavatel, poskytovatel a uživatel sociálních služeb, ale že je to pouze teorie, která není v realitě praktikována, a to hlavně z důvodu neinformovanosti veřejnosti o komunitním

⁴⁸ rozhovor s vedoucí domova pro rodiče s dětmi Diakonie ČCE Mgr. Lenkou Vašutovou

⁴⁹ rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

⁵⁰ rozhovor se sociální pracovníci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Klárou Vinklerovou Dis.

plánování. Sociální pracovníce pak už jen navíc dodala, že „by to možná jako osvětlu chtělo“.⁵¹

3.5.7 Spolupráce města Litoměřice a uživatelů sociálních služeb

Zatím co pro vedoucí NNO je střetávání s uživateli sociálních služeb na denním pořádku, z města komunikují s uživateli hlavně sociální pracovníci, kteří získávají od uživatelů zpětnou vazbu na poskytované služby, ale výše postavení zástupci města podílející se na komunitním plánování se o spokojenosti uživatelů dozvídají spíše zprostředkovaně od již zmíněných sociálních pracovníků, kteří jsou také zapojeni v komunitním plánování a od poskytovatelů sociálních služeb tedy NNO. Zlepšit situaci by se podle sociální pracovníce města dalo vytvořením více pracovních míst pro sociální pracovníky a také tím, že by se výše postavení zastupitelé města více střetávali s uživateli sociálních služeb.

⁵¹ rozhovor se sociální pracovníci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Klárou Vinklerovou Dis.

4 Návrhy na zlepšení spolupráce mezi NNO a městem

Litoměřice

Tato kapitola se zaměřuje na návrhy, které by mohli podle mého názoru pomoci ke zkvalitnění a zefektivnění spolupráce mezi městem Litoměřice a NNO, které poskytují pomoc lidem ze skupiny pro rodinu, děti a mládež. Tyto organizace rovněž aktivně participují v procesu komunitního plánování ve městě Litoměřice. Návrhy na zdokonalení kooperace mezi městem a NNO vychází z literatury o NNO a komunitním plánování (obecně i v kontextu Litoměřic). Především však čerpám z rozhovorů se sociální pracovníci z odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice a vedoucími vybraných NNO. Tyto osoby jsou aktéry v procesu komunitního plánování, zastupují jak zadavatele sociálních služeb, tak poskytovatele těchto služeb. Návrhy, které jsou detailně rozpracovány v následujících odstavcích, nejsou samostatnými částmi naopak se vzájemně prolínají, doplňují a navazují na sebe. Některá jsou snadno proveditelná, zatímco jiná vyžadují komplexnější spolupráci mezi městem Litoměřice a NNO, stejně jako porozumění a zapojení veřejnosti, což může být náročné na provedení.

4.1 Transparentnost při rozdělování dotací

Město Litoměřice neposkytuje informace o tom, jak rozděluje dotace mezi NNO. V současné době si NNO prostě podají žádost o dotace, které pak na základě žádosti dostanou, ale už nevědí, proč dostali zrovna takovou částku. Kdyby město bylo více transparentní v této oblasti vedlo by to k lepším vztahům mezi městem a NNO a nemohli by vznikat nepodložené domněnky o tom, že město nějakou oblast sociálních služeb bez důvodu preferuje.

Aby město vytvořilo prostředí vzájemné důvěry a eliminovalo nedostatek informací, je klíčové vytvořit transparentní pravidla pro rozdělování dotací, které budou veřejně dostupné na stránkách komunitního plánování Litoměřic. Dokument by měl obsahovat jednotlivá kritéria podle kterých se rozhodují komu jakou dotaci poskytnou. Implementace jasných a veřejně dostupných pravidel vytvoří prostředí, ve kterém mohou NNO lépe plánovat své aktivity a přispět k rozvoji komunity. Otevřený dialog a sdílení informací jsou klíčovými faktory k budování silnějších vztahů mezi městem a neziskovým sektorem.

4.2 Rozšíření povědomí o KPSS u veřejnosti

Jak z rozhovorů vyplynulo město Litoměřice ani vybrané NNO nejsou spokojeni s kooperací veřejnosti na komunitním plánování. Veřejnost ovšem nemá dostatečné povědomí o tom, že takový projekt v Litoměřicích existuje. Město Litoměřice a NNO velice málo informují veřejnost o komunitním plánování, proto je velice složité, aby se o komunitním plánování dozvěděla širší veřejnost. Z tohoto důvodu se také veřejnost dostatečně nezapojuje do komunitního plánování. Sice jedním z cílů 6. komunitního plánu je právě zvýšit informovanost veřejnosti o KPSS a sociálních službách v něm obsaženým, ale v praxi snaha zatím není patrná. Kdyby město Litoměřice i NNO zlepšili propagaci komunitního plánování pomohlo by to k lepší informovanosti veřejnosti. Město Litoměřice sice webovové stránky o komunitním plánování má, ale pokud cíleně nebudete vyhledávat komunitní plánování ke stránce se nedostanete. Propagovat by také mohli na facebookové stránce města, v novinách a pomocí emailům občanům. Dále by mohli pořádat besedy otevřené pro veřejnost, kde by jim metodu komunitního plánování přiblížili a připomněli, že se do procesu můžou zapojit.

Propagace ani besedy samy o sobě nezaručí zájem veřejnosti o KPSS, pokud samotná veřejnost nebude chtít se zapojit nepomůže nic. Ale i tak se domnívám, že je to správná cesta, jak komunitní plánování zviditelnit, protože každý z nás se může dostat do situace, kdy bude potřebovat nějakou formu sociální pomoci, které právě komunitní plánování podporuje. Zlepšení informovanosti by pomohl vytvořit most mezi komunitním plánování a veřejností.

4.3 Zlepšení spolupráce s uživateli sociálních služeb na tvorbě KPSS

Uživatelé sociálních služeb se na tvorbě komunitního plánu skoro nepodílejí, i když tu možnost mají. Hlavně NNO by uvítali, kdyby se do tvorby komunitního plánu více zapojovali, neboť pro ně je tento plán vytvářen. Někteří s uživatelů sociálních služeb se sice dostatečně zapojit nemůžou, protože jim to nedovolí jejich zdravotní nebo duševní stav, ale většina uživatelů je schopna se do procesu tvorby plánu zapojit. Tito lidé by měli být více podporováni v účasti a spolupráci na tvorbě plánu, protože mohou poskytnout podstatný názor na poskytované sociální služby, neboť oni jsou právě ti, kteří je využívají. Oni nejlépe znají své potřeby a informace o potřebách uživatelů zprostředkované skrze NNO nemusejí být vždy dostačující.

Důvody, proč se zapojit do komunitního plánování by měli být uživatelům sociálních služeb předkládány nenásilnou formou. Měli by se jim předložit jednotlivé argumenty, proč je vhodné, aby se podílely na komunitním plánování a pokusit se v nich vzbudit zájem o věc. Také by jim měla být vysvětleno koncepte komunitního plánování a jeho fungování v Litoměřicích. Mohlo by se stát i přes snahu zapojit uživatele sociálních služeb do komunitního plánování, že se uživatelé nebudou chtít angažovat bez vidiny zaručeného výsledky. To znamená, že výsledek jejich snahy při spolupráci na tvorbě komunitního plánu nebude pro ně uspokojivý.

4.4 Spolupráce NNO na projektech v KPSS

NNO v 6. komunitním plánu pracují převážně na svých projektech a nespolupracují na společných projektech v rámci komunitního plánu. Tím, že každá NNO podílí na realizaci pouze svých projektů, tak se nafukuje komunitní plán, protože každá organizace chce dostat do komunitního plánu svůj projekt nebo projekty. Kdyby NNO společně kooperovali např. na společném poskytování sociálních služeb, tak by došlo ke zúžení komunitního plánu a tím také k efektivnější alokaci finančních prostředků. Město by nemuselo přispívat dvěma částkami, ale pouze jednou, jelikož by došlo ke spojení kapacit a zázemí NNO. Pokud by byla spolupráce mezi NNO dobrá mohly by ji dále rozšiřovat na další projekty. NNO by se také mohli vzájemně obohatit a o jejich poznatky a zkušenosti o poskytování sociálních služeb. Město by mělo spolupráce mezi NNO podporovat, protože to pro ně znamená úsporu peněz v rozpočtu.

Jak bylo již zmíněno spolupráce mezi NNO by napomohla zúžit komunitní plán a správně alokovat finanční prostředky. Na druhou stranu by spojení kapacit sociálních služeb dvou nebo více NNO mohlo vést k tomu, že by poptávka po službě mohla převažovat jejich nabídku. NNO by zkrátka byly schopné pomoci menšímu množství lidí.

4.5 Podpora inovačních projektů v KPSS

Podpora inovačních projektů v rámci komunitního plánování může ovlivnit rozvoj a kvalitu života ve společnosti. Jedním z klíčových přínosů inovací je zlepšení poskytovaných sociálních služeb. Nové metody a programy mohou účinněji reagovat na potřeby komunity a přinést inovativní řešení pro zlepšení kvality života jejích obyvatel.

Z rozhovoru s vedoucí Naděje Litoměřice vyplynulo, že v současné době město Litoměřice moc nepodporuje inovativní projekty, spíše se drží zajetých forem projektů. Toto vedoucí uvádí na příkladu: „*Máme projekt Housing First, nevím, jestli vám to něco říká. Zabydlujeme teda ženy bez domova a ukrajinský rodiny vlastně. Informovali jsme o tom město, ale ani jednou nepadla nějaká nabídka, jestli v tom potřebujeme nějak pomoci. Vlastně je to nezajímá vůbec, jo. Je to velká škoda, protože ty dva projekty zase posouvají i to prostředí i společnost.*“⁵²

Podpora inovací rovněž může pozitivně ovlivnit lokální ekonomiku. Vytváření nových projektů může vytvořit nová pracovní místa pro občany Litoměřic. Inovační projekty hlavně zpočátku mohou být finančně náročné, ale jejich přínos v delším časovém období je větší.

⁵² rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

Tabulka č. 5: Výhody a nevýhody návrhů na zlepšení spolupráce mezi městem a NNO

návrhy	výhody	možné nevýhody
transparentnost při rozdělování dotací	<ul style="list-style-type: none"> + prohloubení důvěry mezi NNO a městem + zajištění spravedlivého a rovného přístupu 	<ul style="list-style-type: none"> - byrokracie a časová náročnost
rozšíření povědomí o KPSS u veřejnosti	<ul style="list-style-type: none"> + participace veřejnosti + nové názory a podněty 	<ul style="list-style-type: none"> - nejistý výsledek - náklady na propagaci
zlepšení spolupráce s uživateli sociálních služeb na tvorbě KPSS	<ul style="list-style-type: none"> + zkvalitnění spolupráce s uživateli sociálních služeb + nulové náklady na realizaci 	<ul style="list-style-type: none"> - neochota se zapojit do KPSS
spolupráce NNO na projektech v KPSS	<ul style="list-style-type: none"> + zestručnění komunitního plánu + úspora nákladů + předávání zkušeností 	<ul style="list-style-type: none"> - neuspokojená poptávka po sociálních službách
podpora inovačních projektů v KPSS	<ul style="list-style-type: none"> + zlepšení poskytovaných služeb + rychlejší reakce na potřeby komunity 	<ul style="list-style-type: none"> - zpočátku finanční náročnost

Zdroj: vlastní zpracování

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit jakou roli mají NNO z pracovní skupiny pro rodinu, děti a mládež v rámci komunitního plánování v Litoměřicích v rozvoji města. Dále zhodnotit stávající spolupráci a komunikaci mezi NNO a Litoměřicemi a přednést návrhy na zlepšení této spolupráce a komunikace.

K dosažení cílů bylo využito představení pojmů, jako komunitního plánování, regionální rozvoj, neziskové organizace a sociální služby. Dále bylo využito rozhovorů a analýzy vybraných NNO ze skupiny pro rodinu, děti a mládež a vybraného prostředí

Při rozhovorech s představiteli vybraných NNO a města jsem došla k závěru, že největším přínosem v rozvoji města je podpora komunity. NNO poskytují sociální služby a programy, které podporují různé skupiny obyvatel včetně těch nejzranitelnějších. Nabízejí bezplatné poradenství, vzdělávání, lékařskou péči a další sociální služby, což pomáhá vytvářet zdravější a vyváženější městské společenství. I město Litoměřice vnímá, jaký přínos NNO mají, a že by bez jejich pomoci nebyli dost dobře schopni nabízet tak širokou škálu sociálních služeb. NNO dokážou poskytnout svým uživatelům cílenější pomoc, díky svému zaměření. Další podstatným přínosem je právě komunitní plánování skrze, které může město a NNO komunikovat a prohlubovat spolupráci. Navíc NNO mají vytvořený bližší vztah s uživateli sociálních služeb, protože jsou s nimi v každodenním kontaktu než město, a město se díky tomu zprostředkovaně dozvídá, jaké jsou aktuální potřeby uživatelů sociálních služeb a může na ně reagovat.

I když je komunitní plánování nezpochybnitelným přínosem, bez kterého by se komunikace a spolupráce mezi NNO a městem nerozvinula na takovou úroveň, tak současná komunikace a spolupráce skrze něj má nějaké nedostatky, proto jsem vytvořila pět návrhů, které by tyto nedostatky mohly odstranit.

Návrhy na zlepšení spolupráce mezi NNO a Litoměřicemi, které v této práci prezentuji, vycházejí především z rozhovorů s představiteli NNO a Litoměřic, analýzy dokumentů a dostupné literatury o nestátních neziskových organizacích a komunitním plánování. Při srovnání rozhovorů přirozeně vyplynuly skutečnosti, z nichž vzniklo pět návrhů na zlepšení spolupráce. Tyto návrhy jsou přínosem mé bakalářské práce, které může město použít při snaze zkvalitnit komunitní plánování.

Závěrem mohu říct, že NNO a komunitní plánování mohou vytvořit silný základ pro udržitelný regionální rozvoj. Pomocí komunitního plánování a spolupráce s NNO může město lépe využít své finanční prostředky, řešit místní problémy a pracovat na dosažení dlouhodobé prosperity.

6 Seznam použitých zdrojů

Literatura:

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011. ISBN 978-80-210-5651-0.

MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-502-8.

MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0211-0.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-34-5.

PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-255-6.

REKTOŘÍK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. Příručka (Masarykova univerzita). ISBN 80-210-2126-8.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-825-3.

VASKOVÁ, Vladana a ŽEŽULA, Ondřej. *Komunitní plánování – věc veřejná: jak zjistit, co lidé opravdu chtějí?: jak zlepšit život v obci?* Praha: Jan, 2002. ISBN 80-86552-30-6.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

ZICH, František. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Eupress, 2004. ISBN 80-86754-19-7.

Internetové zdroje:

- ANNOJMK. *Nestátní neziskové organizace*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.annojmk.cz/co-jsou-nestatni-neziskove-organizace-nno>. [cit. 2023-07-08].
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ORP Litoměřice*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_litomerice. [cit. 2023-06-25].
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zařízení sociálních služeb v obcích vybraného SO ORP*. Online. 2022. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SZB13&z=T&f=TABULKA&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~421-411_null_&katalog=30850&pvokc=65&pvoch=4205&str=v8&c=v3~2__RP2022MP12DP31#w=. [cit. 2023-06-26].
- Diakonie Litoměřice* [online]. Litoměřice: Vizus, 2023. Dostupné z: <https://www.diakonieltm.cz/diakonie/>. [cit. 2023-7-12]
- DIAKONIE. *Domov pro rodiče s dětmi*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.litomerice.diakonie.cz/sluzby/domov-pro-rodice-s-detmi>. [cit. 2023-07-29].
- E-LITOMĚŘICE. *Naděje v Litoměřicích působí 20 let*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.e-litomerice.cz/zpravy/litomerice/132228-organizace-nadeje-pusobi-v-litomicich-uz-20-let>. [cit. 2023-11-07].
- KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ LITOMĚŘICE. *Dotace sociálních služeb*. Online. 2023. Dostupné z: <http://www.komplanlitomerice.cz/dotace/38/38/0>. [cit. 2023-07-06].
- MĚSTO LITOMĚŘICE. *6. Komunitní plán*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/images/strategicke-dokumenty/6-KomunitniPlan.pdf>. [cit. 2023-06-25].
- Město Litoměřice* [online]. Litoměřice: Město Litoměřice, 2023. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/mesto>. [cit. 2023-6-25].
- MĚSTO LITOMĚŘICE. *Organizační struktura*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/organizacni-struktura>. [cit. 2023-06-30].
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Komunitní plánování*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/hlavni-zasady-a-principy-komunitniho-planovani-socialnich-sluzeb>. [cit. 2023-06-12].

NADĚJE. *Pobočka Litoměřice*. Online. 2023. Dostupné z: <https://nadeje.cz/litomerice>. [cit. 2023-07-29].

NADĚJE. *Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi*. Online. 2023. Dostupné z: https://nadeje.cz/litomerice/lt_sas. [cit. 2023-07-30].

NADĚJE. *Ústředí Naděje*. Online. 2023. Dostupné z: https://nadeje.cz/ustredi_nadeje. [cit. 2023-07-29].

SALAMON, Lester. M; ANHEIER, Helmut K. *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector*. Online. Baltimor: The Johns Hopkins Center for Civil Society Studies, 1999. ISBN 1-886333-42-4. Dostupné z: <http://ccss.jhu.edu/wp-content/uploads/downloads/2011/08/Global-Civil-Society-I.pdf>. [cit. 2023-08-01].

Zákon č. 108/2006 Sb. [online]. Praha: AION CS, 2023 [cit. 2023-08-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Trojúhelník účastníků procesu komunitního plánu	22
Obrázek č. 2: SO ORP Litoměřice	28
Obrázek č. 3: Organizační struktura odboru sociálních věcí a zdravotnictví	34
Obrázek č. 4: Organizační struktura komunitního plánování	36

7.2 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Migrace v ORP Litoměřice (2012—2022)	29
Tabulka č. 2: Další vybrané sociodemografické jevy (2012—2022)	30
Tabulka č. 3: Nezaměstnanost v ORP Litoměřice (2012—2022)	31
Tabulka č. 4: Zařízení sociálních služeb SO ORP Litoměřice v roce 2022	32
Tabulka č. 5: Výhody a nevýhody návrhů na zlepšení spolupráce mezi městem a NNO ...	56

7.3 Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel ORP Litoměřice	28
--	----

7.4 Seznam použitých zkratk

NNO – nestátní neziskové organizace

ČCE – Českobratrská církev evangelická

KPSS – komunitní plánování sociálních služeb

ORP – obec s rozšířenou působností

SO – správní obvod

MAS – místní akční skupina

SAS – sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi

POSOSUK – podpora sociálních služeb Ústeckého kraje

8 Přílohy

8.1 Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky pro rozhovor se sociální pracovnící z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Klárou Vinklerovou Dis.

Příloha č. 2: Otázky pro rozhovor s vedoucí domova pro rodiče s dětmi Diakonie ČCE
Mgr. Lenkou Vašutovou

Příloha č. 3: Otázky pro rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

Příloha č. 1: Otázky pro rozhovor se sociální pracovnící z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Litoměřice Bc. Klárou Vinklerovou Dis.

1. Je pro město Litoměřice důležité vědět o kolik klientů se starají NNO, které participují na komunitním plánování?
2. Konkrétněji máte přehled o kolik klientů se starají NNO z pracovní skupiny pro rodinu, děti a mládež?
3. Měli by NNO podle města poskytovat služby pouze lidem, kteří mají trvalý pobyt ve městě Litoměřice?
4. Proč město Litoměřice využívá k zajišťování sociálních služeb nestátní organizace a nezajišťuje tyto služby samo?
5. Bylo by město Litoměřice schopné poskytovat současné sociální služby v rámci KPSS bez spolupráce s NNO?
6. Mohli by podle Vašeho názoru NNO poskytovat současné sociální služby bez finanční podpory, které se jí od města Litoměřice dostává?
7. Jak může ovlivnit KPSS snížení, nezmění či navýšení finanční podpory od města?
8. Co musí NNO splnit, aby mohli být součástí komunitního plánování?
9. Je mezi NNO podílejícími se KPSS přítomna konkurence?
10. Jakými cestami komunikuje město Litoměřice s NNO?
11. Je nějaká cesta, kterou byste chtěli komunikovat s NNO a není tomu tak v současnosti?
12. Považujete komunikaci s NNO za dostačující?
13. V čem by se mohla komunikace s NNO zlepšit?
14. Jaká jsou úskalí komunikace s NNO?
15. Jak často a při jakých příležitostech komunikuje město s NNO?
16. Cítíte ochotu ze strany NNO spolupracovat a následně spolupráci rozvíjet?
17. Funguje spolupráce mezi městem Litoměřice a NNO podle Vašich představ?
18. Vidíte nějaké nedostatky v spolupráci? Popřípadě kde?

19. Bylo by možné rozvinout spolupráci na současnou úroveň bez komunitního plánování?
20. Mohla by spolupráce s NNO fungovat i bez finanční podpory ze strany města Litoměřice?
21. Spolupracuje město Litoměřice přímo s uživateli sociálních služeb?
22. Jak by se spolupráce mezi městem Litoměřice a uživateli sociálních služeb dala zlepšit?
23. Má město zpětnou vazbu o kvalitě poskytovaných služeb od jejich uživatelů či jejich rodinných příslušníků, nebo pouze zprostředkovaně od NNO?
24. Má podle Vás široká veřejnost povědomí o tom, k čemu slouží komunitní plánování a že je do něj možné se zapojit?
25. Proč je současný komunitní plán koncipován jako čtyřletý?
26. Ovlivnilo by komunitní plánování, kdyby plán byl sestavován na dobu kratší či delší?
27. Lobují členové pracovních skupin jen za své projekty nebo se snaží dosáhnout všeobecné shody?
28. Jakým způsobem je kontrolováno, že se do komunitního plánu dostanou projekty, které jsou momentálně potřebné pro uživatele?
29. V čem považujete 6. komunitní plán za lepší, než byly předchozí plány?
30. Je podle Vašeho názoru dosavadní proces KPSS na uspokojivé úrovni?
31. Co by ještě napomohlo ke zlepšení úrovně KPSS?
32. Jak se kontroluje, že finance poskytované NNO na realizaci projektů v rámci KPSS jsou vynakládány hospodárně na tyto projekty a nedochází k jejich plýtvání?

Příloha č. 2: Otázky pro rozhovor s vedoucí domova pro rodiče s dětmi Diakonie ČCE

Mgr. Lenkou Vašutovou

1. Je zázemí Vašeho pracoviště dostačující pro Vaši činnost?
2. S jakým rozpočtem pobočka Diakonie ČCE v Litoměřicích hospodaří?
3. Jakou část rozpočtu tvoří dotace od orgánů státní správy?
4. Jak velkou částku Vám poskytlo a poskytne město Litoměřice na službu azylového bydlení pro rodiče s dětmi v rámci 6. komunitního plánu?
5. Má Diakonie ČCE i jiné partnery, kteří se podílejí na financování služby azylového bydlení?
6. Poskytujete azylové bydlení pouze osobám s trvalým bydlištěm v Litoměřicích?
7. Požaduje po Vás město Litoměřice abyste poskytovali azylové bydlení pouze osobám s trvalým pobytem v Litoměřicích?
8. Jaká je v současné době kapacita služby azylového bydlení?
9. Je tato kapacita dostačující?
10. Podílejí se klienti finančně na zajišťování služby azylového bydlení?
11. Mohli byste zajišťovat službu azylového bydlení bez finančních dotací města Litoměřice a obecně bez dotací veřejného sektoru?
12. Na kolik by ovlivnilo chod domova pro rodiče s dětmi, kdyby došlo ke změně výše finančních dotací od města Litoměřice?
13. Jakými cestami komunikuje Diakonie ČCE s městem Litoměřice?
14. Při jakých příležitostech komunikujete s městem Litoměřice?
15. Považujete komunikace s městem za dostačující?
16. V čem by se mohla komunikace s městem zlepšit?
17. Pozorujete vývoj a zlepšení komunikace mezi Diakonií ČCE a městem Litoměřice?
18. Funguje spolupráce s městem Litoměřice podle Vaši představ?
19. Cítíte ochotu ze strany města spolupracovat a následně spolupráci rozvíjet?
20. Kde vidíte nedostatky spolupráce?

21. Spolupracujete v rámci KPSS i s jinými NNO?
22. Existuje konkurence mezi NNO podílejícími na KPSS?
23. Bylo by možné rozvinout spolupráci s městem Litoměřice na současnou úroveň i bez komunitního plánování?
24. Je pro Vás vyhovující, že je 6. komunitní plán koncipován na 4 roky?
25. Při sestavování komunitního plánu prosazují členové pracovních skupin hlavně své projekty nebo se snaží najít kompromis?
26. V čem považujete 6. komunitní plán za lepší než předchozí plány?
27. Co by podle Vás pomohlo zlepšit úroveň KPSS?
28. Má podle Vašeho názoru širší veřejnost povědomí o tom, co je komunitní plánování a jak by se do něj mohla zapojit?

Příloha č. 3: Otázky pro rozhovor s vedoucí poboček Naděje v Litoměřicích, Lovosicích a Terezíně Mgr. Petrou Smetanovou

1. Je zázemí Vašeho pracoviště dostačující pro Vaši činnost?
2. S jakým rozpočtem pobočka Naděje v Litoměřicích hospodaří?
3. Jakou část rozpočtu tvoří dotace od orgánů státní správy?
4. Jak velkou částku Vám poskytlo a poskytne město Litoměřice na sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi v rámci 6. komunitního plánu?
5. Má Naděje i jiné partnery, kteří se podílejí na financování sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?
6. Poskytujete sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi pouze osobám s trvalým bydlištěm v Litoměřicích?
7. Požaduje po Vás město Litoměřice abyste poskytovali sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi pouze osobám s trvalým pobytem v Litoměřicích?
8. Jaká je v současné době kapacita sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?
9. Je tato kapacita dostačující?
10. Podílejí se klienti finančně na zajišťování sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?
11. Mohli byste zajišťovat sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi bez finančních dotací města Litoměřice a obecně bez dotací veřejného sektoru?
12. Na kolik by ovlivnilo sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi, kdyby došlo ke změně výše finančních dotací od města Litoměřice?
13. Jakými cestami komunikuje Naděje s městem Litoměřice?
14. Při jakých příležitostech komunikujete s městem Litoměřice?
15. Považujete komunikace s městem za dostačující?
16. V čem by se mohla komunikace s městem zlepšit?
17. Pozorujete vývoj a zlepšení komunikace mezi Nadějí a městem Litoměřice?
18. Funguje spolupráce s městem Litoměřice podle Vaší představ?

19. Cítíte ochotu ze strany města spolupracovat a následně spolupráci rozvíjet?
20. Kde vidíte nedostatky spolupráce?
21. Spolupracujete v rámci KPSS i s jinými NNO?
22. Existuje konkurence mezi NNO podílejícími na KPSS?
23. Bylo by možné rozvinout spolupráci s městem Litoměřice na současnou úroveň i bez komunitního plánování?
24. Je pro Vás vyhovující, že je 6. komunitní plán koncipován na 4 roky?
25. Při sestavování komunitního plánu prosazují členové pracovních skupin hlavně své projekty nebo se snaží najít kompromis?
26. V čem považujete 6. komunitní plán za lepší než předchozí plány?
27. Co by podle Vás pomohlo zlepšit úroveň KPSS?
28. Má podle Vašeho názoru širší veřejnost povědomí o tom, co je komunitní plánování a jak by se do něj mohla zapojit?